БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 97 (2130). | 16 май, чоршанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ҲАР ГЕКТАР ЕРДА КАМИДА 100 МИНГ ТУП КЎЧАТ БЎЛИШИГА ЭРИШАЙЛИК!

СОВЕТ-БОЛГАР ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ ВА БУЗИЛМАСДИР

СОФИЯ МЕҲМОНЛАРНИ ШОДИЁНА КУТИБ ОЛДИ

СОФИЯ, 14 май. ТАСС махсус мухбири Д. Бочаров хабар беради:

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ совет партия-ҳукумат делегацияси бугун жавоб визити билан Софияга келди.

Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Антон Югов, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Боян Билгаранов, Райко Дамянов, Енчо Стайков, Иван Михайлов, Георгий Цанков, Митко Григоров, Станко Тодоров, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидатлар ва Марказий Комитет секретарлари, Болгария деҳқончилик халқ иттифоқининг секретари Георгий Трайков, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Халқ мажлиси президиумининг аъзолари, ҳукумат аъзолари, болгар-совет дўстлиги умумхалқ комитетининг, дипломатик корпуснинг вакиллари, Халқ армиясининг офицерлари, болгар ва чет эл журналистлари азиз совет меҳмонларини кутиб олмоқ учун аэродромга келдилар. Кутиб олувчилар орасида СССРнинг Болгариядаги элчиси Г. А. Денисов бор эди.

Аэродромга София ва теварак атрофлардаги қишлоқлар меҳнаткашларининг минглаб вакиллари тўпланди. Аэродром пештоқига В. И. Ленин, Г. Димитров, Н. С. Хрушчев, Тодор Живков портретлари қўйилган. Қизил алвонда: «Улуғ Совет Иттифоқининг партия—ҳукумат делегациясига алангали салом! Азиз ўртоғимиз, дўстимиз ва биродаримиз Н. С. Хрушчевга самимий салом» деган сўзлар товланади.

Соат 12 да диктор, совет партия-ҳукумат делегацияси тушган «ТУ-104» самолёти Болгария чегарасидан ўтди ва тез орада Софияга етиб келади, деб маълум қилади.

Аэродромда ҳаракат кучаяди. Орзиқиб кутилган самолёт тўрт қирувчи самолёт ҳамроҳлигида аэродромнинг шарқий қисмида пайдо бўлади. У Болгария пойтахтини бир айлангач, соат роса 12 дан 30 минут ўтганда ерга қўнади.

Н. С. Хрушчев билан делегация аъзолари самолётдан чиқиб келадилар. Аэродромда кучли «ура!» садолари, гулдурос қарсаклар ва «Дўстлигимиз абадий!» деган хитоблар янграйди.

Никита Сергеевич Тодор Живков, Антон Югов билан ва Болгариянинг бошқа раҳбарлари билан самимий қучоқлашиб кўришади. Пионерлар совет меҳмонларига гулдасталар тақдим қилишади. Аэродромда Совет Иттифоқи ва Болгария давлат гимнларининг садолари янграйди.

Н. С. Хрушчев, Т. Живков ва А. Югов фахрий қоровул сафларини айланиб чиқадилар. Шундан сўнг совет партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи Болгария партия ва ҳукумат раҳбарлари, жамоат арбоблари, дипломатик корпус вакиллари, меҳнаткашлар билан сўрашади.

Н. С. Хрушчев, совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари, Т. Живков, А. Югов ва Болгариянинг бошқа раҳбар арбоблари минбарга чиқадилар. Тодор Живков тўпланган кишиларнинг қизғин қарсаклари остида нутқ сўзлайди.

Шундан сўнг гулдурос овация ҳамда «Дўстлигимиз абадий!», «КПСС!» хитоблари билан кутиб олинган Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади.

Совет меҳмонлари Болгария раҳбарлари билан биргаликда машиналар томон йўл оладилар.

Совет партия-ҳукумат делегациясини кутиб олиш абадий ва бузилмас болгар-совет дўстлиги намойишига айланиб кетди.

Н. С. Хрушчев бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси Тодор Живков, Димитр Ганев ва Антон Югов ҳузурида

СОФИЯ, 15 май. (ТАСС). Болгария телеграф агентлиги хабар беради:

Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегацияси кеча Тодор Живков, Димитр Ганев ва Антон Юговларнинг ҳузурида бўлди.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкус, Украина Компартияси Киев область комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов, КПСС Москва комитетининг секретари О. П. Колчина, совет-болгар дўстлиги жамияти правлениесининг раиси академик А. Н. Туполев, СССРнинг Болгария Халқ Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Г. А. Денисов, шунингдек Н. С. Хрушчевнинг рафиқаси Н. П. Хрушчева ҳам ҳозир бўлдилар.

Болгария томонидан Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Боян Билгаранов, Митко Григоров, Райко Дамянов, Иван Михайлов, Енчо Стайков, Станко Тодоров ва Георгий Танков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар Димитр Димов, Младен Стоянов, ва Тодор Прахов, Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Георгий Трайков, Болгария Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари Пенчо Кубадинский, Борис Велчев ва Тано Цолов, министрлар совети раисининг ўринбосари Живко Живков, ташқи ишлар министри Карло Луканов, болгар-совет дўстлиги умумхалқ комитетининг раиси Цола Драгойчева, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети ташқи сиёсат ва халқаро алоқалар бўлимининг мудири Димо Дичев, Болгария Коммунистик партияси София шаҳар комитетининг биринчи секретари Владимир Виденов, ДКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Иван Абаджиев, касаба союзлари марказий советининг секретари Роза Коритарова, Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Любен Герасимов ҳозир бўлдилар.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг раҳбари Н. С. Хрушчев Тодор Живковга Ойга юборилган совет вимпелининг копиясини тақдим қилди.

Гулчамбарлар қўйилди

СОФИЯ, 14 май. (ТАСС). Болгария телеграф агентлигининг хабар беришича, совет партия-ҳукумат делегацияси бугун тушдан кейин Георгий Димитров мавзолейига, фашизмга қарши курашда ҳалок бўлган кишиларнинг ўртоқлик мозорига ҳамда Совет Армияси монументига гулчамбарлар қўйди.

ҚОЗОҒИСТОНДА ЎЗБЕКИСТОН ССР АДАБИЁТ ВА САНЪАТ ДЕКАДАСИ

ОЛМАОТА, 15 май. Қозоғистон пойтахти бугун Ўзбекистон ССР адабиёт ва санъати декадасига келган ёзувчилар ва санъат арбобларининг катта бир группасини шодиёна кутиб олди. Олмаота аэропорти байрамдагидек безатилган. Қизил алвонларга қозоқ, ўзбек ва рус тилларида «Қардош Ўзбекистон адабиёти ва санъати арбобларига салом!» сўзлари ёзилган. Кутиб олувчилар меҳмонларни самимий табриклайдилар. Пионерлар уларга гулдасталар тақдим этадилар. Меҳмонлар орасида шоир ва ёзувчилардан Комил Яшин, Зулфия, Ойбек, Ҳамид Ғулом, Миртемир, Аббос Дабилов, Александр Удалов, СССР халқ артисти Ҳалима Носирова, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Клара Юсупова, Ўзбекистон филармонияси халқ чолғу асбоблари квартети артистлари ва Ўзбекистон адабиёти ҳамда санъатининг бошқа арбоблари бор.

Ўзбекистон вакилларини партия, совет ташкилотларининг вакиллари, ёзувчилар, артистлар кутиб олдилар.

Шоир Ғафур Ғуломнинг дўсти Собит Муқонов «Хуш келибсиз!» деган сўзлар билан унга пешвоз чиқади.

Тажрибаларни ўзаро баҳам кўриш, деди Собит Муқонов, ҳар иккала республиканинг ёзувчилари ва китобхонларига ғоят фойдалидир. Бу учрашув дўстлигимизни янада кўпроқ мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Шоир Ғафур Ғулом жавоб нутқи сўзлади.

Ўзбекистон адабиёт ва санъати декадасининг қатнашчилари шу куниёқ қозоқ совет адабиётининг асосчиси Мухтор Авезов қабрига гулчамбар қўйдилар.

М. ЖАЛОЛОВ,
М. САРСЕНОВ.
ЎзТАГ-ҚозТАГ махсус мухбирлари.

СОФИЯДАГИ МУЗОКАРАЛАР

СОФИЯ, 15 май. (ТАСС). Болгария телеграф агентлиги хабар беради:

Кеча Софияда Болгария Халқ Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг партия-ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар бошланди.

Музокараларда Болгария томонидан: делегация раҳбари —Болгария Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Тодор Живков, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Министрлар Советининг раиси Антон Югов, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Райко Дамянов, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Министрлар Совети раисининг ўринбосари, Давлат план комиссиясининг раиси Станко Тодоров, Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Болгария Компартияси Марказий Комитетининг секретари Митко Григоров, Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Георгий Трайков, ташқи ишлар министри Карло Луканов, болгар-совет дўстлиги умумхалқ комитетининг раиси Цола Драгойчева, Болгария Компартияси София шаҳар комитетининг биринчи секретари Владимир Виденов, Димитровчи коммунистик ёшлар союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Иван Абажиев, касаба союзлар Марказий советининг секретари Роза Коритарова, Болгария Халқ Республикасининг СССР даги фавқулодда ва мухтор элчиси Любен Герасимов қатнашмоқдалар.

Совет томонидан музокараларда: делегация раҳбари —КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкус, Украина Компартияси Киев область комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг биринчи секретари Г. И. Попов, КПСС Москва область комитетининг секретари О. П. Колчина, совет-болгар дўстлиги жамияти правлениесининг раиси академик А. Н. Туполев ҳамда СССР нинг Болгариядаги фавқулодда ва мухтор элчиси Г. А. Денисов қатнашмоқдалар.

Делегациялар бир-бирларини ғоят самимий вазиятда ўзаро дўстона табриклагач, ҳар иккала томонни қизиқтириб турган масалалар устидан кенг кўламда ўзаро фикрлар ва ахборотлар олишишга киришдилар. Музокаралар вақтида фикр олишилган ҳамма масалалар бўйича тўла бирдамлик мавжудлиги маълум бўлди. Музокаралар давом эттирилмоқда.

1-«Боёвут» совхозининг 3-бўлимидаги ўртоқ О. Шаропов бошлиқ бригада аъзолари 80 гектар ерга экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан 800 центнердан кўкпоя топшириш учун курашмоқдалар. Суратда: тракторчи А. Шербўтаев маккажўхорини культивация қилмоқда.

А. Абалян фотоси.

Районда биринчи бўлиб

Бўка районидаги «Ленинобод» колхозининг пиллачилари давлатга пилла сотиш планини районда биринчи бўлиб муваффақиятли бажардилар. Ҳар қути қурт уруғидан 55 килограммдан пилла олинди.

Айрим пиллачилар, айниқса, яхши натижаларга эришдилар. Жумладан, ўртоқ Б. Тусаинова бир қути қурт уруғидан 123 килограмм ҳосил топшириб, энг юқори кўрсаткичга эришди.

Колхоз пиллачилари шу кунларда мажбурият ҳисобига пилла топширмоқдалар.

МАРРА—40 ЦЕНТНЕР!

Шу кунларда Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг ўртоқ Эгамқул Ўтапов бошлиқ тюпкочи бригадасига борсангиз, миришкорларнинг ишидан ҳурсанд бўласиз. Бригаданинг аъзолари 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан кам деганда 40 центнердан «оқ олтин» ҳосили ундиришга қатъий сўз беришган.

— Ғўзаларимизни бутлаб олдик, — дейди бригада бошлиғи Эгамқул ака, — пахтакорларимизнинг самарали меҳнатлари туфайли ягана ҳам ўз вақтида тамомланди. Менинг ўзим трактор рулига ўтириб, ҳамма майдондаги ғўзани биринчи культивациядан чиқардим. Культивация пайтида экин бирйўла озиқлантирилди.

Бригаданинг моҳир сувчиларидан Ҳайитбой Абдуллаев биринчи суғоришни кўнгилдагидек туғаллашга катта ҳисса қўшди.

Тюпкочилар «биринчи комплекс ишлов беришни тугалладик, энди бамайлихотир юрсак ҳам бўлади» деган кайфиятга берилмасдан, ғўза парваришини кунсайин авж олдираяптилар. Шу кунларда ғўза қатор ораларига иккинчи ишлов бериш қизғин тус олиб кетди. Ҳар бир пахтакор белгиланган марра — 40 центнерга эришиш учун белни яна ҳам маҳкамроқ боғлаяпти.

Ғ. ТУРСУНХЎЖАЕВ.

ЯГАНАЛАШ ЯХШИ БОРЯПТИ

Квадрат-уялаб ўстирилган ғўзалар узунасига ва кўндалангига биринчи культивациядан чиқарилди. Шу кунларда яганалаш қизғин бормоқда. 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил топширишга аҳд қилган бригада ишчилари ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, ғўза парваришини тобора авж олдирмоқдалар.

— Мен 12 йилдан буён совхознинг 8-бўлимидаги биринчи бригадага бошчилик қилиб келмоқдаман,—дейди бригадир Мустафоқул ака Холмўминов.—Ғўза шундай ўсимликки, ерни экишга тайёрлаш, экиш, парвариш қилиш ишларини ўз вақтида, тупроқнинг шароитига қараб ўтказсангиз, ундан албатта мўл ҳосил оласиз: Биз шунга амал қилган ҳолда ишлаяпмиз, илғорлар тажрибасини тинмай ўрганаяпмиз ва уни амалда қўллаяпмиз.

Бригадир ҳақ гапларни айтди. Илғор фан ютуқлари ва тажриба бу ерда тезда оммалаштирилади,. Ўтган йили бўлимнинг ўртоқ Й. Раҳматов бригадасида ғўза сунъий ёмғир ёғдириш агрегатлари орқали суғорилган эди. Бу яхши натижа берди. Мустафоқул ака ҳам бу йил суғоришда ана шу агрегатдан фойдаланишга тайёргарлик кўрмоқда.

Б. АЗИЗОВ,
Янгиер районидаги 1-«Боёвут» совхози.

☆ ☆ ☆

КУЛЬТИВАЦИЯ СИФАТЛИ ЎТМОҚДА

Бу йил 95 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан «оқ олтин» кўтаришга бел боғлаган Муллашер ака Мирбобоев бошлиқ бригада аъзолари чигитни ер намига текис ундириб олдилар. Мурғак ғўзалар меҳр билан парвариш қилинаётганлиги туфайли тез ривожланмоқда. Универсалчилардан Ш. Мирзаев, Т. Ҳусанов, А. Ниёзов ўртоқлар ғўзани сифатли культивация қилмоқдалар.

Колхозининг Х. Мирсалмонов, Ҳ. Дебердиева, Х. Обидов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам ғўзани дастлабки парвариш қилиш ишлари яхши йўлга қўйилган. Ўртоқ Мирсалмонов бошлиқ бригадада қисқа муддат ичида 100 гектар ердаги ғўза узунасига, 54 гектар ердаги ғўза кўндалангига культивациядан чиқарилди.

М. НАЗИРБОЕВ,
Юқори Чирчиқ районидаги «III Интернационал» колхози.

БИРИНЧИ ПАРВАРИШ ТАМОМЛАНДИ

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг ўртоқ Нозим Мирзаев бошчилик қилаётган бригадаси аъзолари мавжуд 110 гектар майдонга чигитни қисқа муддатда сифатли қилиб экдилар. Ҳар гектар ердан камида 28 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилган пахтакорлар чигитни бир текис ундириб олишга муваффақ бўлишди.

Маълумки, ғўза парвариши қанча эрта бошланса, ҳосил шунча мўл бўлади. Бригада пахтакорлари буни яхши англаганлари ҳолда ғўза қатор ораларига биринчи комплекс ишлов беришни барвақт бошладилар. Азамат механизаторлардан А. Иззатов, А. Бакиров, Қ. Абдураҳимов ўртоқларнинг ҳар бири ўз агрегати билан кунига 8—9 гектар майдонни кўнгилдагидек культивация қилдилар. Натижада бригада ғўза қатор ораларига биринчи ишлов беришни колхозда биринчилар қаторида тугаллади.

Шу кунларда ғўзани ягана қилиш авж олдириб юборилди. Яганада Ў. Қосимова, О. Тўфонбоева, А. Абдураҳмонова сингари ўртоқлар бошқаларга ўрнак кўрсатиб ишлашаяпти.

Бригада аъзолари бундан кейин ҳам илғорликни қўлдан бермаслик учун дала ишларини кундан-кунга жадаллаштирмоқдалар.

Г. КАНСЕИТОВА.

АНДИЖОНЛИК ПАХТА УСТАЛАРИНИНГ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ҒЎЗАНИ СУҒОРИШНИНГ ЯНГИ УСУЛИ

Сув — бу пахта, маккажўхори, сабзавот, мева демакдир. Ҳаёт суви далаларга серқор чўққилардан оқиб келади. Аммо бу йил тоғларда қор кам бўлганлиги туфайли сув ўтган йилдагидан ҳам камроқ бўлади. Бу пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилмай қолишига сабабчи бўла оладими? Йўқ, албатта. Бу йил ҳар қандай шароитда ҳам қишлоқ хўжалик экинларидан, айниқса, пахтадан катта хирмон кўтаришга эришмоғимиз лозим. Бунинг учун энг аввало олтиндан ҳам қиммат бўлган сувимизнинг ҳар бир қатрасидан ишнинг кўзини билган ҳолда фойдаланишимиз керак.

«Совой» совхозининг меҳнаткашлари бу йилги шарт-шароитларни ҳисобга олганлари ҳолда сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга алоқадор бўлган жуда кўп муҳим фикрларни ўртага ташламоқдалар. Бу жиҳатдан колхознинг 2-бўлимига қарашли бригада бошлиғи ўртоқ Абдусаттор Нурматов бошлаган ташаббус, айниқса, қимматлидир. Ўртоқ Нурматов бир неча йиллар давомида сувчилик қилган. Шу давр давомида у далаларга ҳозирги мавжуд усул билан сув оқизиш керакли иқтисодий фойдани бермаслигига ишонч ҳосил қилди.

Бир неча йиллардан бери карта чеккасидаги шохобчадан оқадиган сув энг аввало ўқариққа, ўқариқдан эса беш тармоққа, шундан сўнггина жўякларга ўтади. Бундай ноқулайликлар кўчатнинг камайиб кетишига, сувнинг исроф бўлишига, қўшимча меҳнат сарфлашга олиб келади. Новатор ўртоқ А. Нурматов сувни карта четидаги шохобчадан тўғри жўякларга оқизиш тўғрисида таклиф киритди. Бу таклифга амал қилиб иш тутилгач, натижа кутилганидан ҳам яхши бўлиб чиқди, ортиқча сарф—харажатларга эҳтиёж қолмади.

Ўртоқ Абдусаттор Нурматов бу иши билан чекланиб қолмади, суғориш ишларини яна ҳам осонлаштиришга ҳаракат қилди. У карта чеккаларидаги ўқариқларни йўқотди, қолган ўқариқларни эса ўз ҳолича қолдирди. Чунки бу ўқариқларсиз сувни узоқ масофага ҳайдаб бўлмайди. Бизнинг совхозимизда ҳар бир картанинг ўртача катталиги 9—10 гектардан иборат. Ҳар 80—100 метр орасида биттадан ўқариқ бор. Илгари бундай бўлган эди: сувчи биринчи участкадаги ғўза қатор ораларини суғорар, қолган ортиқча сувни эса пойноб ариққа оқизиб юборарди. Бизнинг совхозимизда бир неча йиллар давомида шунга ўхшаш ариқлар мавжуд эди. Ўқариқлар орқали сув навбатдаги участкага қўйилса яхши бўлмайдими? Новатор бригадир бу усулни ҳам синаб кўрди. Оқибати чакки бўлмади: ўқариқларнинг ҳажми кичрайтирилди. Сув эса тупроқ яхши намланганидан сўнггина бошқа участкага қуйилди.

Ўртоқ Нурматовнинг илғор иш тажрибаси 2-бўлимга, сўнгра эса бутун совхозга кенг тарқалди. Ўтган йили хўжаликнинг ҳамма далалари ана шундай янги усул билан суғорилди ва яхши натижаларга эришилди. Совхозимиз пахтакорлари она-Ватанга 14500 тонна «оқ олтин» сотиб, зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажардилар.

Суғоришнинг бу янги усули беш тармоқни ва пойноб ариқларни йўқотишга, ўқариқларнинг ҳажмини кичрайтиришга имкон берди. Ҳозирги ҳисобларимизга қараганда суғоришнинг янги усулини кенг қўлланганлигимиз туфайли пахта майдонларимиз 132,6 гектарга, маккажўхоризорларимиз эса 21 гектарга кенгайди.

Совхоз ердан унумли фойдаланганлиги натижасида қўшимча равишда 400 тоннага яқин пахта ҳосили, 90 тоннадан ортиқ маккажўхори дони ва 460 тонна силосбоп кўкпоя олди. Бундан ташқари совхоз жўяк олиш, планировка қилиш ва жўякларни созлаш учун илгаригига қараганда 8700 киши куни ва 15 минг сўмдан кўпроқ пулни кам сарфлади.

Суғоришнинг янги системаси сувнинг 15—17 процентини тежаб қолишга имкон беради. Сув камчил бўлган йилда бу қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини ҳар бир деҳқон яхши тушунади. Суғоришнинг янги системасини равшанроқ тушунтириш учун яна бир мисолни айтиб ўтамиз: илгари бизнинг далаларимиздаги чуқур ўқариқлар кўпинча тракторни ишдан чиқарарди. Ҳозирги ўқариқларимиз эса машиналарга деярлик зарар келтирмайди. Бундан ташқари пайкалга солинган ўғитлар сув билан биргаликда кераксиз ариқларга оқиб кетмайди, ҳаммаси даланинг ўзида қолади.

Яқинда бўлим бошқарувчиси ўртоқ Саттор Каримов тажрибали сувчилар билан биргаликда Наманган группаси районларидаги колхозларда бўлди. Улар янги усулда қандай суғориш кераклигини тажрибада кўрсатиб беришди. Суғоришнинг бу янги усули деярлик ҳамма хўжаликларда кенг қўлланилмоқда. Ҳозир Андижон областида ўртоқ Нурматов усулида ғўза суғормаётган биронта ҳам хўжалик қолмади, десак янглишмаймиз.

Бизнинг совхозимизда бригадалараро сув обороти кенг қўлланилади. Илгари ҳамма бригадаларда суғориш асосан бир пайтнинг ўзида бошланар эди. Бу сувни ортиқча сарфлашга, суғориш ишларини орқага чўзишга сабабчи бўлди. Ҳозир суғоришни айрим бригадаларда бошлаймиз ва икки-уч кундан сўнг қўшни бригадага сув берамиз. Бундай сув обороти сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга, суғориш ишларини жадаллаштиришга тўла имконият бермоқда.

Бу йилги баҳорнинг шароитида суғоришни ўз вақтда ва соз ўтказиш, айниқса, катта аҳамиятга эгадир. Чунки бу йил тупроқда нам кам, ғўза тез-тез суғориб турилмаса чанқаб қолади. Совхозимизда ҳозиргача пахта майдонларининг учдан бир қисмига сув қўйиб бўлинди. Барвақт суғорганлигимиз туфайли ҳозир ғўзаларимизнинг ривожи кўнгилдагидек бўляпти.

Совхозимиз коллективи бу йил кутилаётган сув танқислигини енгишга, мўл пахта ҳосили етиштиришга ва она-Ватанга зиммага олинган мажбуриятдаги «оқ олтин»ни етказиб беришга маҳкам бел боғлаган.

Б. АБДУРАҲМОНОВ,
Андижон область Каттақўрғон районидаги «Совой» совхозининг бош агрономи.

М. ГУРОВ,
совхознинг инженер-гидротехниги.

Суратда: ғўзаларни янги усулда суғориш пайти.
С. Безносов фотоси.

Тошкентдаги экскаватор заводи техника бўлими ҳузурида ташкил этилган жамоатчилик асосида ишлайдиган конструкторлик бюроси муваффақиятли ишлаб турипти. Бюро аъзолари ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш устида унумли ижодий иш олиб бораётирлар. Суратда бир группа жамоатчи конструкторлар — (чапдан) инженерлардан Кулагин, Кателин, конструктор Жуков ва технолог Герасин ўртоқлар иш устида.

А. Абалян фотоси.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

ИККИ КОМИССИЯ, ИККИ НАТИЖА

Машъал хўжалик—«Ленинизм» колхозининг шуҳрати Янгийўл районигагина эмас, балки бутун республикамизга ёйилди. Бунда меҳнатсевар колхозчилар билан бирга Нов қишлоқ Совети ва унинг қишлоқ хўжалиги бўйича доимий комиссияси аъзоларининг, халқ хизматкорлари бўлган депутатларнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Депутатлар, айниқса қишлоқ Совети ҳузуридаги қишлоқ хўжалиги доимий комиссиянинг аъзолари бу хўжаликни ҳар томонлама ривожлантиришда колхозга яқиндан ёрдам бераётирлар. Айни вақтда уларнинг ўзлари шахсий намуна кўрсатиб меҳнат қилаётирлар.

Депутат Забарой Икромова ўтган йили қолоқ бригадага раҳбарлик қилишга ўтган эди. У, оммага суяниши, коллективга ишнинг кўзини билиб бошчилик қилиши орқасида бригадани илғорлар қаторига кўтарди. Ҳар гектар ердан 36 центнердан пахта ҳосили йиғиб олинди. Бригада аъзолари бу йил 124 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 40 центнердан ҳосил кўтариш учун курашмоқдалар.

Қишлоқ Совети депутатларидан Ҳ. Ҳожиматов, О. Айтқулов, З. Ризаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам кўкламги экиш ишлари намунали ташкил қилинди. Бу бригадаларнинг аъзолари гектаридан 35—40 центнердан ҳосил олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Агроном Раҳмонберди Қаюмов раислик қилаётган қишлоқ хўжалиги доимий комиссиясининг аъзолари колхозчилар орасида тез-тез бўлиб, илғор тажрибаларни оммалаштиришга, камчиликларни тугатишга ёрдам берадилар. Комиссия тузиб олган иш планига қатъий амал қилади.

Қишлоқ Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида ҳисоб берган ўртоқ Қаюмов «Ленинизм» колхози билан ери туташ, бир ариқдан сув ичадиган Жданов номли колхозда пахтачиликни, чорвачиликни ва хўжаликнинг бошқа соҳаларини ривожлантиришда жиддий нуқсонлар борлигини конкрет фактлар билан очиб ташлади. Колхоз раиси Кан Ун-Дюн, агроном Баҳром Иброҳимов ўртоқлар депутат — халқ хизматкори эканлигини унутаётирлар. Улар ўз сайловчилари олдида, қишлоқ Совети сессияларида қуюқ-қуюқ ваъдалар берадилар-у, унга амал қилмайдилар.

Колхоз ўтган йили пахта планини бажара олмай, давлатдан қарздор бўлиб қолди. Гектаридан олинган ҳосил 24,7 центнердан ошмади.

Колхозда техникадан фойдаланишга етарли аҳамият берилмайди. 1960 йили машинада пахта териш плани 74 процентда қолган бўлса, 1961 йилдаги аҳвол янада ачинарли бўлди. Машинада 450 тонна ўрнига бор-йўғи 139,5 тонна пахта терилди, бу соҳадаги план атиги 31 процент бажарилди. Ҳолбуки колхоз далалари машина терими учун обдан қулай, кафтдек теп-текис. Пахтани қопқанорсиз ташиш плани ҳам барбод бўлди: 850 тонна ўрнига 304 тонна ташилиб, план 35,7 процентда қолиб кетди. Бундай ҳолда етиштирилган пахта таннархининг қимматлаштириб юборилиши турган гап. Колхоз 19 ўрнига 15 гектарга маккажўхори экиб, жуда кам ҳосил олгани учун ҳам давлатга сут сотиш плани 87,6 процент, тухум сотиш планини 91,8 процент адо этилди, холос. 12 гектарга экилган сабзавотдан 350 ўрнига 131 центнердан ҳосил олинди.

Қишлоқ хўжалик доимий комиссияси ана шу масалалар билан шуғулланишни ўзининг энг асосий, биринчи даражали иши деб ҳисоблаши керак. Комиссия хўжаликнинг ривожланиши учун тўсқинлик қилаётган сабабларни аниқлаб, барча кучни ана шу камчиликларни тугатишга сафарбар қилиши зарур.

Райондаги бошқа қишлоқ Советлари ва уларнинг доимий комиссиялари ишини олиб кўрайлик. Кўпгина қишлоқ Советларининг доимий комиссиялари номигагина бор, холос. Бунга Куйбишев қишлоқ Совети (раиси ўртоқ М. Тўлаганов) ва унинг ўртоқ Сарибой Тастархонов раислик қилаётган савдо комиссияси яққол мисол бўла олади. Бу комиссия тузилгандан буён биронта амалий иш қилганини билганимиз йўқ. Негаки, комиссия раиси ўртоқ Тастархонов ҳам, комиссия аъзолари ҳам қишлоқ Совети территориясидаги савдо шохобчаларининг иши билан қизиқмайдилар, савдо ходимларининг харидорлар талабини қай тарзда қондираётганлари билан ишлари ҳам йўқ.

Партия ва ҳукуматимиз хотин-қизларнинг меҳнатини енгиллаштириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар, уларни иш жойидагина эмас, балки рўзғордаги қўл меҳнатидан ҳам қутқаришга жиддий эътибор бераётирлар. Тайёр озиқ-овқатлар, маданий ва рўзғор буюмларини қишлоқ меҳнаткашларига вақтида ва етарли миқдорда етказиб бериб туриш савдо ходимларининг асосий вазифасидир. Афсуски, бу ерда шундай бўлмаётир. «Партия XVIII съезди» сельпосининг Фрунзе номли колхоздаги тўртта магазинида кўп вақт ун, ёғ, вермишель, макарон бўлмайди, гўшт келтириш ишининг аҳволи ёмонлиги ҳақида гапирмай қўяқолайлик. Ҳозир дала ишлари қизғин кетаётган бир пайтда колхозчиларни иссиқ овқат ва нон билан таъминлаб туриш зарурлигини ҳам сельпо раҳбарлари унутаётирлар.

Кези келганда шуни айтиш керакки, «Партия XVIII съезди» сельпосининг раҳбарлари (раиси Аҳмедов, бош бухгалтери Перешченко ўртоқлар) баъзи ўринларда давлат пулини ўринсиз исроф қилаётирлар. Масалан, Фрунзе номли колхознинг Фрунзе участкасидаги озиқ-овқат магазинининг биноси мутлақо яроқсиз. Кўпгина товарлар захда ётиб, томчи остида қолиб брак бўлмоқда. Аҳолининг талаби билан ўтган йилнинг кузида янги бино қуришга киришилиб, деворлар тикланиб ва деразалар ўрнатиб қўйилган эди. 2 минг 600 сўм (янги пулда) сарфланган бу қурилиш яқинда сельпо раҳбарларининг буйруғи билан бузиб ташланди. Баҳона: «бино тушган жой ноқулай эмиш».

Меҳнаткашлар депутатлари Куйбишев қишлоқ Совети ва унинг ижроия комитети (раиси ўртоқ М. Тўлаганов) доимий комиссияларнинг, жумладан савдо комиссиясининг доимий ишлаши учун жавобгар эканлигини эсда тутиши керак.

Ў. ТОЖИЕВ,
Ҳ. ЎРОЗБЕКОВ,
Улуғбек номли 4-мактаб ўқитувчилари.
Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати» штатсиз бўлимининг мудири.

Байроқдорлар

«Ташавтомаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари тўрт ойлик топшириқни муддатидан беш кун илгари бажариб планга қўшимча 200 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган эдилар. Машинасозлар шу давр ичида республикамиз далаларига пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 5 минг 500 тадан ортиқ прицеп жўнатдилар. Бу, эса планда белгиланидан 250 та кўпдир.

Коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун курашаётган завод коллективига эришган бу муваффақиятлари учун республика Халқ хўжалиги кенгаши ва Ўзбекистон касаба союзлари советининг кўчма Қизил байроғи берилди. Машинасозлар шу кунларда йиллик топшириқни ҳам муддатидан илгари бажариш ва планга қўшимча яна 250 та трактор прицепи ишлаб чиқаришга аҳд қилиб, янада унумли ишлашмоқда.

Т. МИРҲОДИЕВ.

КЎПЛАБ МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАР

Чирчиқ электрохимия комбинатининг кўпминг кишилик коллективи қишлоқ хўжалигига минерал ўғитлар етказиб бериш давлат планини ой сайин ортиғи билан адо этмоқда. Ўтган ойлар ичида топшириқдагидан ташқари бир неча эшелон аммиак селитраси тайёрлаб жўнатилди. Корхонада янги ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топшириш учун тайёргарлик кўрилаётир. Бу минерал ўғит тайёрлашни анча кўпайтириш имконини беради.

Шунинг билан бирга кимёгарлар ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш, барча цех ва участкаларнинг озода бўлишини таъминлашга эътиборни кучайтирмоқдалар. Цехларда корпус ичидаги ҳавони тозалаб турадиган бир қанча вентиляция установкалари ўрнатилди, санитария постлари ташкил этилди. Ҳар бир цехнинг санитария ҳолати устидан назорат қилиб турувчи активлар бор. Бу тадбирлар ҳам ишчилар меҳнатининг янада баракали ва сифатли бўлишига ёрдам бермоқда.

Г. ЯСТРЕБОВ,
Т. ЎРУНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбирлари.

МАШИНАСОЗЛАР ҒАЙРАТИ

Тошкентдаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарининг коллективлари партиямиз Марказий Комитети Март Пленуми қарорларига жавобан қишлоқ хўжалиги учун кўплаб ва сифатли асбоб-ускуналар етказиб бериш йўлида фидокорона меҳнат қилиб, ажойиб ғалабаларни қўлга киритмоқдалар.

Тўрт ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини анча ошириб адо этган «Узбексельмаш» заводининг ишчилари, инженер техник ходимлари ва хизматчилари май ойида ҳам баракали ишлашмоқда. Шу ойнинг ўтган кунларида пландагига қўшимча равишда уяларга белгиланган миқдорда чигит экадиган бир неча сеялка тайёрланди. Бундан ташқари ўндан ортиқ оддий сеялка, кўрак чувиш машиналари ишлаб чиқарилди.

Тошкент трактор-йиғув заводининг коллективи ҳам баракали меҳнат қилмоқда.

Шу йилнинг ўтган даври мобайнида планда белгиланганига қўшимча равишда ўнларча минг сўмлик тракторлар, пахта териш машиналари учун шассилар, запас қисмлар ишлаб чиқарилди.

Х. Қаюмов,
Р. Мансуров,
Ж. Нажмиддинов.

Комбинат зарбдорлари

Тошкент кўн-галантерия комбинати ишчилари меҳнатда қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Шу йилнинг биринчи кварталида топшириқдагидан ташқари тўрт минг сўмликка яқин юқори сифатли маҳсулот тайёрлаган фидокор коллектив апрель ойида белгиланганидан ташқари уч минг сўмлик маҳсулот тайёрлади.

Ишчилар янги муваффақиятларни қўлга киритиш мақсадида шу кунларда кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Смена топшириқларини ҳар доим 130—150 процентдан бажариб, юқори сифатли маҳсулот тайёрлаётган коммунистик меҳнат илғорлари Ш. Усмонова, Қ. Собиров, Р. Хвон, опа-сингил Каромат ва Назира Ҳамроева, Ҳ. Мажидова ва бошқа ўртоқлар корхонанинг фахри ҳисобланадилар.

Э. МАДРАҲИМОВ.

ЯХШИ ҲОРДИҚ—САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Яхши ҳордиқ—саломатлик гарови. Ҳа, инсон учун, аввало соғлиқ, сиҳат-саломатлик керак. Шу сабабдан «Халқ соғлиғи—юрт бойлиги», «Саломатлик—туман бойлик» дейди халқимиз. Дарвоқе, соғлиққа нима етсин!

(Касаба союзлари Ўзбекистон курортлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ А. БУРҲОНОВ билан суҳбат)

<>

Яхши дам олинганда киши организмининг ишлаш қобилияти ортади. Демак, меҳнат билан ҳордиқ чиқариш бир-бирига жуда боғлиқдир. Шунинг учун ҳам партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашларнинг мириқиб ҳордиқ чиқаришлари, саломатликларини тағин ҳам мустаҳкамлашлари учун тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг яқинда «Меҳнаткашларнинг яхши дам олишлари учун» деб чиқарган қарори ҳам ана шу ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир.

Мазкур қарорда меҳнаткашларнинг яхши дам олишларини таъминлаш йўлида келгусида амалга ошириладиган муҳим тадбирлар конкрет белгиланди. Бу вазифаларни бажаришда касаба союз ташкилотлари ва соғлиқни сақлаш муассасалари ходимлари, айниқса, намунали меҳнат қилишлари лозим. Қарор муносабати билан касаба союзлари Ўзбекистон курортлар бошқармаси ҳам ўз ишини қайта қурди ва зарур тадбирлар белгилади.

Ҳақиқатан ҳам соғломлаштириш муассасалари тармоғининг ўсиши аҳолининг талаб ва эҳтиёжларидан орқада қолмоқда. Ҳозир республикамиз территориясида 6 та санаторий ва 10 та дам олиш уйи бор, холос. Уларда йил давомида 75 мингга яқин киши ҳордиқ чиқармоқда. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, бу ҳали етарли эмас.

Хўш, дам олиш муассасаларини тағин ҳам кўпайтириш, бор имкониятлардан унумли фойдаланиш мумкин эмасми? Албатта, мумкин. Бунинг учун бизда барча шарт-шароитлар мавжуд.

Кейинги йилларда шифобахш минерал сув чиқадиган бир қанча манбаълар аниқланиб ўрганилди. Бу, хусусан, больнеологик курортлар қуриш учун кенг истиқболлар очиб бераяпти. Ҳозирнинг ўзида ана шундай шифохоналардан бир нечтаси ишлаб турибди. Андижон областида жойлашган Чортоқ курортида ҳар йили кўплаб кишилар шифо топмоқда. Чимён тоғлари этаклари ҳам кишиларни орамбахш оғушига чорлаяпти. Энг муҳими, бу ерда минерал сувларнинг бой запаслари кўп. Чимён сувлари кимёвий таркиби жиҳатидан Мацеста сувларига ўхшайди. Шу туфайли унга «Ўзбек Мацестаси» деб ном берилди. Ҳозир бу ерда балчиқ ва сув билан даволайдиган станциялар ҳам ишлаб турибди. Яқин орада Чимёнда янги курорт ва қатнаб даволанувчи беморларга хизмат қиладиган панционат фойдаланишга топширилади.

«Ташминводи» больнеологик шифохонаси базасида ошқозон-ичак касалликларини даволайдиган санаторий қурилади. «Голодностепстрой» кучи билан Ҳожимушкантда 150 ўринли иқлимий санаторий фойдаланишга топширилади.

Касаба союзлари Ўзбекистон курортлар бошқармаси айни вақтда соғломлаштириш муассасалари тармоқларини кенгайтириш, дам олиш уйлари сонини янада кўпайтириш юзасидан 1962—1965 йилларга мўлжалланган тадбирларни ишлаб чиқди. Белгиланган тадбирларга кўра кейинги икки йил мобайнида республикамиз санаторийларидаги ўринлар сони 1050 тага ортади. Дам олиш уйларига эса 1100 та ўрин қўшилади. «Ботаника» дам олиш уйи ҳам кенгайтирилади.

Булар учун 8 миллион сўм маблағ сарфланади. Шундай қилиб, шифохоналарда, дам олиш уйларида йилига ҳозирги 75 минг ўрнига 135 мингга яқин меҳнаткаш ҳордиқ чиқаради.

Дам олувчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни тағин ҳам яхшилаш касаба союз ташкилотлари, соғломлаштириш муассасалари ходимларининг шарафли бурчидир. Бу соҳада ҳам бир қатор ишлар қилинади. Дам олиш уйлари, санаторий ва курортларга малакали медицина ходимлари жалб этилади, улар ҳозирги замон медицина аппаратлари ва ускуналар билан таъминланади. Тўгарак машғулотларининг қизиқарли бўлишига эришилади.

Қарорда республикамиздаги мавжуд шифобахш жойлардан етарли фойдаланилмаётганлиги рўй-рост кўрсатиб ўтилди. Ҳақиқатан ҳам бизда, хусусан областимизда баҳаво, хушманзара жойлар кўп. Лекин уларнинг айримлари ҳанузгача эътибордан четда қолиб келмоқда. Айниқса, боғ-роғлар билан ўралган Хўжакент, Аркутсой, Гунжак, Полванак сингари қишлоқларда янги санаторийлар ва шифобахш муассасалар қуриш мумкин. Шунингдек, Заркент, Сўқоқ, Намданак каби қишлоқлар курортлар боп жойлардир. Ана шу сўлим ерлардан кенг фойдаланиш масаласи устида ўйлаб кўриш вақти келди.

МИРЗАЧЎЛДА ЯНГИ СУВ МАГИСТРАЛЛАРИ

«Голодностепстрой» қурувчилари орасида бошланган ўзаро социалистик мусобақа яхши самаралар бермоқда. Мастер А. Воинов раҳбарлигидаги прорабликнинг қўриқ ўзлаштирувчилари муҳим маррани эгалладилар: Қўрғонтепа суғориш шохобчасидаги энг катта гидротехник иншоот—бош гидроузель қурилишини муддатидан ўн кун илгари тугалладилар. «Правда» совхозининг пахта далаларига сув ана шу янги магистралдан боради. қардош Қозоғистоннинг Мирзачўлга жойлашган 17-совхоз далаларига қараб ҳам оқабошлайди.

Шунингдек, инженер А. Райсих бошчилик қилаётган участка коллективи ҳам меҳнатда янги ютуқларни қўлга киритаётир. Участканинг азамат ишчилари узунлиги 20 километр келадиган марказий суғориш тармоғини қисқа муддат ичида қуриб битказиш учун курашмоқдалар.

Е. ГОДОВИКОВ.

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ УЧАСТКАЛАРДА

Олмалиқни янги қурилишлар шаҳри деб аташади. Ҳақиқатан ҳам бу ерда янги-янги ишлаб чиқариш корпуслари, турар-жойлар, маданий-маиший муассасалар бирин-кетин қад кўтармоқда. Кенг кўламда олиб борилаётган қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларида ғайрати тўлиб-тошган ёшлар меҳнат қилишмоқда.

Фақатгина «Алмаликсвинецстрой» трестининг иккинчи бошқармасида 300 га яқин комсомол ёшлар бор. Ҳар бир ёш смена нормасини ками билан 110 порцент қилиб бажаришга эришиш юзасидан олинган мажбуриятни шараф билан бажармоқда. 17 та ёшлар бригадаси коммунистик меҳнат коллективи деган юксак номни олиш учун астойдил курашиб, топшириқни 125—130 процентдан бажараётир. Бошқармадагина эмас, балки бутун Олмалиққа донг таратган Қ. Исмоилов, Т. Марасулов, Т. Самаркина, П. Кузнецов, С. Муситова ўртоқлар қурилишнинг энг оғир участкаларида жонбозлик кўрсатиб ишлаб, меҳнатда барчага намуна бўлаётирлар.

А. КАРИМОВ.

Суратда Тошкентдаги «Қизил тонг» фабрикасининг тикувчиси Насиба Тўлахўжаева. У кунлик топшириқни 130—140 процент бажариш билан бирга нуқул аъло сифатли маҳсулот тайёрламоқда.

А. Абалян фотоси.

СИЁСИЙ МАКТАБЛАР, ТЎГАРАКЛАР ВА СЕМИНАРЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИГА ЁРДАМ

КПСС КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИЛГАН ДАВРДА

Тошкент область ва шаҳар партия комитетларининг Сиёсий маориф уйи КПСС Программасини ўрганиш юзасидан саккизинчи тема бўйича методик маслаҳатларни ишлаб чиқди. Қуйида биз шу тўғридаги материални босмоқдамиз.

Тўгарак ва семинарларда ўтказилган илгариги машғулотларда коммунизм томон қилаётган ҳаракатимизнинг ҳозирги босқичида партия ва совет халқи ҳал қилаётган асосий вазифалар ўрганилган эди. Ушбу тема Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ана шу вазифаларни амалга оширишдаги ролини очиб беришни, унинг Совет жамияти коммунизм ғалабаси учун курашининг раҳбар ва етакчи кучи, халқнинг доҳиси ва тарбиячиси, коллектив назариётчи, ҳозирги замон энг илғор ғояларининг байроқдори сифатидаги роли ва аҳамияти қонуний равишда ўсиб бораётганлигини ҳар томонлама кўрсатиб беришни ўз олдига мақсад қилиб қўяди.

Темани ўрганганда қуйидаги асосий масалаларга тўхталиб ўтиш керак:

1. КПССнинг роли ва аҳамиятининг ўсиши — коммунистик қурилишнинг қонунидир.
2. Партия турмушининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принципларининг янада ривожланиши.
3. КПСС XXII съезди партиянинг ҳозирги замон шароитидаги ташкилотчилик ва идеологик фаолиятининг асосий вазифалари ҳақида.
4. Марксизм-ленинизм, партия сафларининг монолит бирлиги, омма билан яқиндан алоқа — КПСС енгилмас кучининг манбаидир.

Бу темани ўрганишга КПСС тарихи, марксизм-ленинизм асослари, кундалик сиёсат тўгаракларида ва сиёсий мактабларда 3 машғулот; сиёсий иқтисодни, конкрет экономикани, маркса ленинча философияни ўрганиш тўгаракларида ва КПСС тарихи ҳамда марксизм-ленинизм асосларини ўрганиш семинарларида 2 машғулот; бошланғич иқтисодий мактаблар ва тўгаракларда, шунингдек барча семинарларда (юқорида кўрсатилганлардан ташқари) 1 машғулот ажратилади.

Бу тема ўқув планидаги якунловчи, сўнгги тема ҳисобланади.

* * *

Теманинг биринчи масаласини ўрганишга киришилганда, пропагандист Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Россия пролетариатининг партияси, унинг илғор, уюшган отряди сифатида вужудга келганлигини кўрсатиши керак. Ана шу партия раҳбарлиги остида Россия ишчилар синфи жамиятни революцион йўл билан тубдан ўзгартиришга даъват этилган эди.

Ленин партияси жуда катта ва шонли йўлни босиб ўтди: у профессионал революционерлар-марксистларнинг кичик группасидан пролетар революциясининг оммавий партиясига, социалистик давлатнинг ҳукмрон партиясига, бутун халқнинг кўп миллионли партиясига — коммунизм қурувчилар партиясига айланди.

Партия XX асрнинг дастлабки йилларида ўзининг биринчи Программасини қабул қилиб, пролетариатнинг энг революцион вазифасини — фақат Европанинггина эмас, балки Осиё реакциясининг ҳам энг кудратли таянчи бўлган чоризмни ағдариб ташлаш вазифасини ҳал қилишга жуда катта куч билан киришди.

Ленин партияси социалистик революцияни ғолибона амалга ошириб ўзининг иккинчи Программасини қабул қилди ва жамиятни социал қайта қуриш, социализм қурилиши фанига мустаҳкам фундамент яратишдан иборат жуда катта революцион ташаббусни ўз зиммасига олди.

КПСС XXII съезди томонидан партиянинг учинчи Программаси қабул қилиниши коммунизм учун курашда янги босқични бошлаб берди. партиямизнинг социал қайта қуриш — ер юзида коммунистик жамиятни қуриш соҳасидаги революцион ташаббусини яна бир марта жуда катта куч билан намойиш қилиб кўрсатди.

Социализм ва коммунизм стихияли равишда эмас, балки жамият тараққиётининг объектив қонунлари талабларини, маркса-ленинча партия раҳбарлигидаги халқ оммасининг бир мақсадга йўналтирилган фаолиятини онгли равишда ҳисобга олиш асосида қурилади. Фақат илмий дунёқараш билан қуролланган, жамият тараққиёти қонунларини биладиган, халқ оммасини курашнинг илмий жиҳатдан асосланган программаси билан қуроллантирувчи, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ифодаловчи сиёсатни белгиловчи ва оғишмай амалга оширувчи Коммунистик партиягина бундай раҳбарликни таъминлай олади.

Жамиятимиз тараққиётининг учинчи босқичи — коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган давр Коммунистик партиянинг роли ва аҳамияти янада ошиши билан характерланади.

Ўзининг тарихий ривожланиши натижасида ишчилар синфининг Коммунистик партияси бутун совет халқининг партиясига айланди. Ҳозирги вақтда КПСС — совет халқининг синалган авангардидан иборат ўн миллионли армиядир.

КПСС Программасида кўрсатилишича, совет жамияти ҳаётининг янги тараққиёт босқичида партия ролининг ошуви:

— сиёсий ва ташкилий раҳбарликнинг янада юқорироқ даражада бўлишини талаб қилувчи коммунистик қурилиш вазифалари миқёсининг ўсиши ва мураккаблиги билан;

— омманинг ижодий активлиги ўсиши, янгидан-янги миллион-миллион меҳнаткашларнинг давлат ишларини ва ишлаб чиқаришни бошқаришга жалб этилиши билан;

— социалистик демократиянинг янада ривожланиши, жамоат ташкилотлари ролининг ошиши, иттифоқчи республикалар ва маҳаллий ташкилотлар ҳуқуқларининг кенгайиши билан;

— илмий коммунизм назариясининг, уни ижодий ривожлантириш ва пропаганда қилишнинг аҳамияти тобора ўсиб бориши, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш ва кишилар онгидаги ўтмиш сарқитларини йўқотиш учун курашни кучайтириш зарурлиги билан белгиланади.

Машғулот давомида партия ролининг ошишини ва ана шу ролнинг конкрет намоён бўлишини белгиловчи факторлар ўртасидаги ички алоқани очиб бериш, бунда ана шу факторларнинг мазмуни XXII съезд материалларини ўрганиш юзасидан ўтказилган илгариги машғулотларда қараб чиқилганлигини ҳисобга олиш зарур.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА).

ГЕКТАРЛАР ТЎЛА БЎЛАДИ

Бултур колхозимиз давлатга пахта сотиш планини бажарган бўлса ҳам, ҳар гектар ердан олинган ҳосил 21 центнердан ошмади. Бу йил ўртоқ Никита Сергеевич Хрущчев кўрсатган маррага етиб олмоқчимиз, ҳар гектар ердан камида 25 центнердан пахта етиштиришга қарор қилдик.

Биз ана шу мажбуриятни олганимизда нималарга ишондик? Авало, меҳнатсевар, билимдон деҳқонларимиз, ажойиб механизаторларимиз бор. Уларнинг кучи билан ерлар ўз вақтида ўғитланиб, шудгор қилинди. Қишки тадбирлар, ирригация-мелиорация ишлари беками-кўст амалга оширилди.

Иккинчидан, чигит экиш қисқа муддат ичида ўтказилиб, бир текис ундириб олинди.

Ўтган йили фақат 400 гектар ерга квадрат-уялаб ва 240 гектар ерга аниқ миқдорда уруғлик ташлайдиган сеялка билан чигит экилган бўлса, бу йил 80 процент еримизга квадрат-уялаб чигит экдик. Биз деярлик ҳамма майдондаги ғўза қатор ораларига механизмлар ёрдамида икки томонлама ишлов берамиз.

Бу билан икки вазифани бажарамиз: пахта ҳосилдорлигини оширамиз ва таннархини камайтирамиз. Бултур бир центнер пахтанинг таннархи 19 сўм 79 тийинга тўғри келган эди, бу йил уни 15 сўм 15 тийинга келтирамиз.

Кейинги вақтда ёғингарчилик кўп бўлди. Бунинг фойдаси ҳам, зарари ҳам бор албатта. Мана кўриб турибсиз, ҳаво бирданига исиб, ер бети тез қотиб қолаяпти. Қатқалоқни тезроқ юмшатиб, мурғак ғўзаларнинг эркин нафас олишига имконият туғдиришдан ҳам муҳимроқ вазифамиз йўқ. Шунинг учун ҳам биз қатқалоқни уч кун ичида йўқотишга эришдик.

Сўнгра барча карталарда ҳам ғўзанинг дастлабки парваришини тез ўтказиш — ҳосил учун муҳим аҳамиятга эга. Шу сабабли чигит униб чиққан карталарда узунасига культивация ўтказаяпмиз.

Пўлат ота Ўтбосаров — уста пахтакор. Уни новаторлар кенгашига раис қилиб сайлаганмиз. Яқинда кенгаш аъзолари далаларни бирма-бир синчиклаб текшириб чиқишди. Отанинг биринчи маслаҳати ғўзани эрта озиқлантириш бўлди. Бунга амал қилиб, барча бригадаларда чопиқ тракторларига СУЗ—ўғитлагичлар осдик. Ҳозир ҳар гектар ерга 200 килограмм фосфор, 50—60 килограмм селитрага чириган маҳаллий ўғитни аралаштириб ерга солаяпмиз. Бундай озиқага тўйган ёш ғўза бақувват бўлиб ўсади, унча-мунча касалликка чидамли бўлади.

Механизаторларимиз — колхозимизнинг олтин фонди. Аниқ миқдорда уруғлик ташлайдиган сеялкада чигит экиш усталари Каримбой Пўлатов, Мирсалим Мираҳмедов, Отабек Қўзибоев, шунингдек Абдуманноб Боймақов, Маҳамад Турсунов ва бошқалар шулар жумласидандир. Бу йил колхозимиз пахтакорлари ҳосилдорликни кескин оширишга бел боғлаганлар.

Партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми қарори асосида ташкил этилган Чирчиқ территориал колхоз-совхоз бошқармасидан умидимиз катта. У ҳозирданоқ ўз таъсирини кўрсатмоқда. Яқинда бошқарма бошлиғининг ўринбосари Солимуҳамедов, ташкилотчи — инспектор Цой ўртоқлар колхозимизда бўлишди. Улар аввало экилган чигитларнинг ҳолати билан қизиқишди, пиллачиликнинг аҳволи билан атрофлича танишишди, ҳар қути қурт уруғидан 120—130 килограммдан пилла олиш учун курашаётган Асма Анорбоева, Маъфират Сатторова, Маҳбуба Парпиевалар ишидан хурсанд бўлишди. Улар чорвачиликни ривожлантириш ва айниқса сут етиштиришдаги қолоқликни битириш ҳақида ҳам қимматли маслаҳатлар беришди.

Бундан кейинги режалар шундай: эрта-индин ғўзани биринчи парваришдан чиқарамиз. 710 гектар ерга аниқ миқдорда уруғлик ташлайдиган сеялкалар билан чигит экканимиз учун яганага эҳтиёж қолмайди. Ягана, маълумки, кўп куч талаб қилади. Бу ишга банд бўладиган қўл кучи ҳам ғўза парваришига сафарбар этилади. Бошқа майдонларда ҳам ягана барвақт тамомланади. Бегона ўтларнинг ўсиб чиқишига йўл қўймаймиз. Бош агрономимиз Ким Чан Су ҳам, партия ташкилотининг секретари Абдуваҳоб Сатторов ҳам, участка агрономларимиз Раҳим Пўлатов ва Ли Бан Нам, новаторлар кенгашининг ҳамма аъзолари ҳам бевосита далада, бригадаларда иш олиб бормоқдалар. Дала шийпонларини жиҳозламоқдамиз, колхозчиларга ўз вақтида пул аванси бериб, моддий жиҳатдан рағбатлантириб турибмиз.

С. АБДУЛЛАЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги К. Маркс номли колхоз раиси.

Ўзлари экишди, ўзлари парвариш қилишяпти

1200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан она-Ватанга 30 центнердан «оқ олтин» етказиб беришга аҳд қилган Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз пахтакорлари ғўза парваришини тез ва сифатли ўтказмоқдалар. Парпи Тўхтаев бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари эса ғўзани иккинчи марта парвариш қилишга киришдилар.

— Пахта майдонларини, — дейди колхоз раиси Худоёр Латипов, — механизаторларга бириктиб қўйганмиз. Ҳар бир механизатор ўзи чигит экқан пайкалдаги ғўзани ўзи парвариш қилади, кўчатларнинг тўлалиги учун ҳам ўзи жавоб беради.

Бу тадбир барча майдонлардаги ниҳолларнинг тўла сақлаб қолинишига ва ғўза парваришининг сифатли ўтказилишига имкон бермоқда. Колхозчилар ва механизаторлар ишнинг сифати ва натижасига қараб моддий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Колхозда май ойининг охиригача кўчатларнинг тўла бўлишини таъминлаган бригада бошлиқлари ва механизаторларга ойлик иш ҳақининг 30 проценти миқдорида қўшимча мукофот бериш мўлжалланди. Нишон Пардаев, Ашур Қўшоқов каби механизаторлар ҳар кун 6-7 гектар ўрнига 9-10 гектар ердаги ғўзани сифатли парвариш қилиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Ҳ. ИКРОМОВ.

Бўстонлиқ районидаги Фрунзе номли колхозда жун қирқиш жадал суръатлар билан бормоқда. Хўжаликнинг чорвадорлари бу йил 16 минг бош қўйнинг ҳар биридан пландаги 2,5 килограмм ўрнига уч килограммдан жун қирқиб олишга аҳд қилган эдилар. Улар ўз имкониятларини қайтадан кўриб чиқиб ҳар бир қўйдан кам деганда тўрт килограммдан юқори сифатли жун қирқиб олиш ва давлатга 41 тонна жун сотиш юзасидан зиммаларига оширилган мажбурият олдилар.

Шу кунларда жун қирқувчилар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилаяптилар. Ўртоқ У. Алмеков бошлиқ агрегатнинг аъзолари кунига 3—3,5 тоннадан жун қирқиб олмоқдалар. Айниқса, Жамат Тошев, Содиқ Исроилов, Ўрозали Бектурғонов ва Арифбой Холимбетов ўртоқларнинг иши мақташга арзийди.

Колхоз правлениеси жун тайёрлашни кўпайтириш мақсадида чўпонларга қўшимча ҳақ тўлашга қарор қилди. Ҳар бир қўйдан пландаги икки ярим килограммдан ошириб жун қирқиб олган чўпон рағбатлантирилади. Бош чўпонлардан Ж. Қолжонов, А. Жумабоев, Ж. Тошев ўртоқларга қўшимча мукофот беришга қарор қилинди. Эрта-индин колхозда жун тайёрлаш юзасидан берилган йиллик план муваффақият билан бажарилади.

Суратда: (чапдан) Жамат Тошев ва Содиқ Исроилов ўртоқлар «Советский миронос» қўйларининг жунини қирқиб олишмоқда.

Ш. Шораҳмедов фотоси.

Область районларида ва ишлаб чиқариш бошқармаларида пилла тайёрлашнинг бориши ҳақида 15 майгача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг номи	Бир кунда	мавсум бошидан бери
Бўка	4,5	52,6
Пискент	6,3	47,4
Оққўрғон	6,0	45,6
Ўрта Чирчиқ	3,5	33,2
Чирчиқ бошқармаси бўйича	**5,1**	**44,6**
Оржоникидзе	1,6	84,6
Калинин	4,6	82,2
Бўстонлиқ	1,8	8,4
Оҳангарон	2,0	7,6
Тошкент бошқармаси бўйича	**2,7**	**57,8**
Чиноз	5,5	54,9
Қуйи Чирчиқ	7,9	36,7
Юқори Чирчиқ	5,9	25,5

Районлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан бери
Янгийўл	3,4	23,6
Янгийўл бошқармаси бўйича	**5,2**	**31,8**
Гулистон	4,8	59,6
Комсомол	3,9	57,2
Сирдарё	5,5	46,2
Сирдарё бошқармаси бўйича	**5,0**	**51,9**
Бекобод	4,6	77,4
Янгиер	3,3	37,4
Янгиер бошқармаси бўйича	**4,4**	**70,5**
Область бўйича	**4,3**	**48,5**

ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхозда илгари паррандачилик оқсаб келарди. Товуқлардан олинадиган тухумнинг сони жуда камайиб кетган эди. Агрономлик курсини янгидан битириб келган ўртоқ Усмон Мўмбеков колхоз правлениесидан паррандачилик фермасига ишга юборишни илтимос қилди. Ўртоқ Мўмбековнинг бу ташаббусини колхоз правлениеси қўллаб-қувватлади. Шундан сўнг у фермада товуқбоқарлик қилабошлади.

Янги товуқбоқар кўп ўтмай ўзининг меҳнатсеварлигини, ишни кўнгилдагидек бажара олишини кўрсатди. У, ўзига бириктилган товуқларни ветеринария қоидаларига биноан меҳр билан парвариш қилабошлади. Айниқса жўжаларни соғлом ўстиришга алоҳида эътибор берди. Ўтган йили 2000 та жўжани сира нобуд қилмай боқиб ўстирди.

Моҳир товуқбоқарнинг меҳнатсеварлиги бу йил ўз самараларини кўрсата бошлади. Коммунист ўртоқ Мўмбеков КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларидан илҳомлангани ҳолда ишлаб давлатга тухум сотиш юзасидан берилган ярим йиллик планни ортиғи билан бажарди. Ярим йиллик планда белгиланган 15 минг дона ўрнига 17 минг донага яқин тухум топширди.

Б. ПАРДАБОЕВ.

Халқаро аҳвол

АҚШ АТМОСФЕРАДА 11-ЯДРО ПОРТЛАТИШИНИ ЎТКАЗДИ

НЬЮ-ЙОРК, 14 май. (ТАСС). Қўшма Штатлар атмосферада 11-ядро портлатишини ўтказди. Юнайтед Пресс интернейшнл агентлигининг хабар беришича, АҚШнинг атом энергияси билан шуғулланувчи комиссияси: ядро қуроли Рождество ороли районига самолётдан ташланди, деб эълон қилди.

Телеграф хабар қилади

⊙ Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ, Германия Демократик Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси Прагага келди. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси В. Ульбрихт делегацияга бошчилик қилади.

⊙ Инглиз коммунисти Идрис Роуз Траубриж шаҳрининг (Уилтшир графлиги) шаҳар район кенгашига яна сайланган. Берилган овозларнинг миқдори жиҳатидан у шаҳарда иккинчи ўринни олди.

⊙ СССР халқ артисти Игорь Моисеев раҳбарлигидаги СССР халқ рақси давлат ансамбли Бухарестда биринчи концерт берди. Бу концертни 3 мингдан кўпроқ киши томоша қилди.

⊙ Эрон миллий банки эълон қилган маълумотлар энг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари ва товарларнинг нархи ўсиб бораётганлигини исбот этади. Кейинги бир ой ичидагина гўшт, тухум, балиқ нархлари 3,2 баравар ортди. Бу маҳсулотларнинг нархлари ўтган йилнинг ноябрь ойидагига нисбатан 10,5 процент ошди.

БОЛГАРЛАР: „ХУШ КЕЛИБСИЗ!" ДЕМОҚДАЛАР

СОФИЯ, 14 май. ТАСС нинг махсус мухбири **Д. Бочаров** хабар беради: Болгария газеталарининг ҳаммаси байрамдагидек безатиб чиқарилди. Газеталар биринчи саҳифаларида Никита Сергеевич Хрущчевнинг қисқача таржимаи ҳоли ва портретларини, совет партия-ҳукумат делегациясининг Болгарияга келишига, бузилмас болгар-совет дўстлигига бағишланган бош мақола, редакцион мақолаларни ва бошқа материалларни босиб чиқардилар.

«Работническо дело» газетаси ва бошқа газеталар «Хуш келибсиз, азиз Никита Сергеевич! Хуш келибсиз, азиз дўстлар!» деган сўзлар билан ҳурматли меҳмонларни самимий табрикламоқдалар.

«Работническо дело» газетаси ёзади: Шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари, бутун халқимиз совет меҳмонларини зўр иштиёқ ва самимий хурсандчилик билан кутиб олмоқдалар. Бу воқеа мамлакатимиз учун, болгар-совет дўстлигини янада ривожлантириш учун, социалистик лагернинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун ғоят муҳимдир.

Болгария Коммунистик партияси ва болгар халқи, деб таъкидлайди газета, мамлакатимизнинг тараққиётига тааллуқли проблемаларни ҳал этишда бебаҳо ёрдам кўрсатганликлари учун ленинчи партиядан, унинг Марказий Комитетидан ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрущчевдан чексиз мамнун ва миннатдордирлар.

Газета яна қуйидагиларни ёзади: Совет партия-ҳукумат делегациясининг визити бизнинг мамлакатимиз ва бизнинг халқимиз учун чинакам байрамдир. Бу визит барча меҳнаткашларнинг ватанпарварлик ғайратини кучайтириб юборди ва болгар халқининг маънавий-сиёсий бирлигининг ёрқин намойишига айланади.

Бизнинг дўстлигимиз, деб ёзади «Отечествен фронт» газетаси, енгилмас дўстликдир. Бу дўстлик қаҳрамонларнинг тўккан қонлари билан мустаҳкамланди, пролетариатнинг озодлик таълимоти улуғ ғоялари туфайли чиниқди, мустаҳкам сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларда ўз ифодасини топди.

«Земеделско знаме» газетаси редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: Биз Совет мамлакатини севамиз, совет халқини ва улуғ Ленин партиясини севамиз. Болгар халқи учун Совет Иттифоқи билан дўстлик самимий интернационал туйғуларнинг ифодасигина бўлиб қолмай, балки кишиларимизнинг Совет Иттифоқига муҳаббати ва садоқатининг ҳам ифодасидир. Бу — бизнинг миллий тақдиримиз бизнинг иззат-ҳурматимиз, бизнинг бахтимиздир.

Америка Қўшма Штатлари. Вашингтон. Англия хотин-қизларининг вакиллари Эн Керр ва Юдит Кук (ўн ойлик боласи билан бирга) АҚШ ўтказаётган ядро синовларига қарши норозилик билдириш учун келишган. Плакатга: «Оналар урушга қарши» деб ёзилган.

АП—ТАСС фотоси.

КПСС КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИЛГАН ДАВРДА

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Мисол учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш вазифасини олайлик. Бу вазифа партия фаолияти олдига жуда катта талаблар қўйди, чунки 20 йил ичида қилинадиган ишларнинг миқёси жуда каттадир.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш партиядан мамлакатимизнинг коммунизм томон ривожланишининг барча хилма-хил жараёнларига чуқур кириб боришни талаб этади. Партиянинг қишлоқ хўжалигини кескин равишда ривожлантириш учун кураши унинг мамлакатимиз иқтисодий ҳаётидаги роли ошганлигининг ёрқин далилидир. Бу кураш изчил, қатъият ва жуда катта куч билан олиб борилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь (1953 йил) Пленумидан бошлаб партия қишлоқ экономикасини қадамба-қадам мустаҳкамлаб келди, колхоз демократиясини ривожлантирди, колхоз ва совхозларга раҳбарликни яхшилади. КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми (1962 йил) қабул қилган қарорлар чинакам тарихий аҳамиятга эгадир.

Охирида пропагандист Программанинг КПСС умумхалқ партиясига айланганлиги ҳақидаги хулосаси, Коммунистик партиянинг коммунистик қурилиш кенг авж олдирилган даврда совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи сифатидаги роли ва аҳамияти янада ошганлигини белгиловчи конкрет факторларга берган анализи партия ҳақидаги маркcча-ленинча таълимотга қўшилган янги ҳисса эканлигини таъкидлаб кўрсатиши зарур.

* * *

Партия турмушининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принципларининг янада ривожланиши масаласини ўрганганда пропагандист қуйидаги икки асосий моментни назарда тутиши лозим. Биринчидан, коммунистик қурилиш кенг авж олдирилган даврда ички партиявий турмушни ташкил қилишни янада такомиллаштириш зарурати нимага боғлиқ эканлигини кўрсатиш ва иккинчидан, партия турмушининг ленинча нормалари ва раҳбарлик принциплари КПСС Программаси ва Уставида, партиянинг амалий фаолиятида ижодий тарзда ривожлантирилганлиги ва мужассамлаштирилганлигини қараб чиқиш керак.

Коммунизм учун курашда халқ оммасига муваффақиятли равишда бошчилик қилиш мақсадида партия ўз ишларида демократияни максимал даражада ривожлантиради. Бу ғоя КПСС Программасида қуйидагича ифодалаб берилган: «Партия, коммунистик жамият қураётган халқнинг илғор отряди сифатида, ўз ички партиявий турмушини ташкил қилишда ҳам олдинда бормоғи, коммунистик ижтимоий ўз-ўзини бошқаришнинг энг мукаммал формаларини ишлаб чиқишда намуна ва ўрнак кўрсатмоғи лозим».

Коммунистик партия юксак ғоявийлик ва уюшқоқликнинг ифодачиси бўлиб, жамият аъзолари орасида коммунизмда тўла равишда ривожланадиган муносабатларнинг тимсоли хизматини ўтайди. Демократик централизмнинг ленинча принциплари партия ташкилий қурилишининг муқаддас асосини ташкил қилади ва кенг миқёсдаги партия демократияси ва омманинг активлиги билан партиянинг уюшқоқлиги, қатъий интизоми, мақсад бирлиги ва ҳаракатининг гармоник мувофиқлигини таъминлайди.

Сталиннинг шахсига сиғиниш ва у билан боғлиқ равишда партия турмушининг ленинча нормаларини, коллектив раҳбарлик принципларини қўпол равишда бузиш ҳоллари партиямиз ҳаётида, мамлакатимиз ҳаётида салбий роль ўйнади.

КПСС XX съезди марксизм-ленинизм руҳига ёт бўлган шахсга сиғинишни қоралаб, партия ва халқнинг ижодий кучларига кенг майдон очиб берди. Шахсга сиғинишнинг танқид қилинганлиги ва унинг партия, давлат ва идеология ишининг барча соҳаларидаги зарарли оқибатлари тугатилганлиги, Молотов, Маленков, Каганович ва бошқаларнинг партияга қарши фракцион группаси ғоявий ва ташкилий жиҳатдан тор-мор қилинганлиги мамлакатимиздаги вазиятни соғломлаштирди, совет жамиятининг ҳаётига самарали таъсир кўрсатди, партиянинг омма билан алоқасини кенгайтириш ва мустаҳкамлашга ҳамда унинг жанговарлик қобилиятини оширишга ёрдам берди.

Пропагандист машғулот давомида конкрет фактлар ва материаллар асосида партиянинг XX ва XXII съездлар орасидаги фаолиятини характерловчи асосий моментларни анализ қилиб бериши лозим.

Тўгарак ёки семинар раҳбари тингловчиларнинг эътиборини партия ҳар доим Лениннинг Программа билан Устав бир-бирига маҳкам боғлиқ эканлиги ҳақидаги кўрсатмаларига амал қилганлигига жалб этиши зарур. Уставда берилган ташкилий принциплар программанинг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди. Партия Устави Программага тўла мувофиқ равишда партиянинг бошланғич партия ташкилотларидан то Марказий Комитетгача сайлаб қўйиладиган барча органлари составини системали равишда янгилаб боришни жорий этади.

Ҳозирги вақтда мамлакатда 230 мингдан ортиқ штатсиз инструкторлар, лекторлар, турли хил доимий комиссияларнинг аъзолари бор. 600 мингдан ортиқ киши партия ташкилотининг маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан контроллик қилиш ҳуқуқини амалга ошириш комиссиялари составида ишламоқда. Тошкент шаҳрида фақат партия комитетлари ҳузуридаги доимий комиссияларда беш мингдан ортиқ коммунист ишламоқда ва 3 мингга яқин киши штатсиз лекторлик вазифасини бажармоқда. Тошкент шаҳар партия комитетида, шаҳардаги район партия комитетларида 300 дан ортиқ штатсиз инструкторлар бор. Тошкент областидаги барча район ва шаҳар партия комитетларида штатсиз саноат ва транспорт, пропаганда ва агитация, мактаблар, хотин-қизлар ўртасида ишлаш ва бошқа бўлимлар ташкил қилинган.

Партия иши аслида жамоат фаолияти доираси бўлиб, унда актив иштирок қилиш ҳар бир коммунистнинг бурчидир. Ҳозир ҳар бир коммунистнинг роли ва унинг партия ҳамда халқ олдидаги масъулияти ҳар қачонгидан ҳам беқиёс даражада ошди, партия аъзоси деган ном янада юксакликка кўтарилди.

* * *

Янги Программа партиянинг коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилишга ҳар тарафлама ёрдамлашиши лозим бўлган ташкилотчилик ва идеология ишлари вазифасини илмий жиҳатдан чуқур равишда белгилаб берди.

Партия кейинги йилларда халқ хўжалигига конкрет раҳбарлик қилишга кескин киришди, ўзининг бутун ташкилотчилик ва идеология ишларини ҳаёт билан, коммунистик қурилиш практикаси билан яқиндан боғлади.

Пропагандист маҳаллий материаллардан фойдаланган ҳолда ёрқин мисоллар асосида партиямизнинг Марказий Комитети партия ташкилотлари ва раҳбар кадрларнинг эътиборини халқ хўжалиги планларини бажаришга, экономикамизнинг резервларини сафарбар қилишга, илғор тажрибани ўрганиш ва кенг оммалаштиришга қандай қаратганлигини, уларни конкрет ижобий мисоллар асосида хўжаликни тўғри юритишга қандай ўргатганлигини кўрсатиши зарур.

Идеология масалаларини қараб чиққанда пропагандист, даставвал, партиянинг идеология иши муддао бўлмай, балки коммунистик қурилиш масалаларини ҳал қилишнинг эффектив воситаси эканлигини таъкидлаб кўрсатиши зарур. Идеология иши учта ҳал қилувчи вазифани:

— коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш;

— коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш;

— янги кишини тарбиялаш вазифаларини амалга оширишга актив ва кун сайин ёрдамлашмоғи лозим.

Эндиликда мамлакат коммунистик қурилишнинг кенг авж олдирилган даврига қадам қўйиши муносабати билан идеология ишининг роли янада ошади.

Партия XX съезддан кейин ўтган йиллар ичида идеология ишида йирик тадбирларни амалга оширди. Ана шу тадбирларнинг асосий маъноси Сталиннинг шахсига сиғинишнинг зарарли оқибатларини тўла тугатишдан, ғоявий-сиёсий ишнинг ленинча принципларини қайта тиклаш ва ривожлантиришдан иборатдир.

Пропагандист идеология ишида ленинча услуб ва ленинча принциплар — биринчи навбатда, юксак коммунистик ғоявийликдан, партиявийликдан, душман идеологиясига нисбатан муросасизликдан, назария ва практиканинг, сўз ва ишнинг ажралмаслигидан, революцион назарияни ижодий қўлланиш ва ривожлантиришдан, кенг оммага сиёсий билим бериш ва марксча-ленинча чиниқтиришни уларни энг зарур сиёсий ва хўжалик вазифаларини ҳал қилишга сафарбар этиш билан бирга боғлаб олиб бора билишдан иборат эканлигини кўрсатиши лозим.

* * *

Пропагандист якунловчи машғулотда КПССнинг ғолибона кучғайрати ва ижодий ташаббусининг манбаи нимада эканлигини кўрсатиши зарур.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси революцион курашда ва коммунизм қурилишида жуда катта муваффақиятларга эришди, бутун халқнинг ҳурматига сазовор бўлди ва халқаро коммунистик ҳаракатда жуда катта обрў қозонди. Чунки у марксизмга доимо содиқ бўлиб келди, ўзининг бутун фаолиятида ана шу буюк таълимотга амал қилди, уни янги замоннинг янги вазифаларини ҳисобга олган ҳолда ижодий тарзда ривожлантирди.

Пропагандист марксизм-ленинизм ғолибона ва доимо ривожланувчи таълимот эканлигини алоҳида қайд қилиб кўрсатиши зарур.

Марксизм-ленинизмга содиқлик партия сафлари бирлигининг ғоявий асосини ташкил қилади. Бироқ, шу билан бирга юксак уюшқоқлик, қаттиқ интизом бўлиши, партиянинг барча аъзолари партия турмушининг нормалари ва қоидаларига сўзсиз риоя қилишлари зарур. Партия ягона, жипслашган, жанговар организм бўлмоғи лозим.

Партиянинг монолит бирлиги, унинг сафларининг жипслиги — КПСС тараққиётининг қонунидир, унинг ўсиб бораётган кучи ва халқ ўртасидаги жуда катта обрўсининг манбаидир.

Партия сафларининг муттасил равишда ўсаётганлиги у халқ ўртасида жуда катта обрўга эга эканлигидан далолат беради. Фақат XX съезддан кейинги даврда партия сафлари 2 миллион 500 минг кишига ёки учдан бирдан кўпроқ ўсди. 1960 йили партияга қабул қилинганларнинг 43,1 процентини ишчилар, 21,7 процентини колхозчилар ва 34,3 процентини хизматчилар ташкил қилди. КПСС аъзолари коммунистик қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларида ишламоқдалар. Барча коммунистларнинг 70 процентдан кўпроғи моддий ишлаб чиқариш доирасида ишламоқда.

Шунингдек пропагандист партиямизнинг марксизм-ленинизмнинг софлиги учун, ревизионизм ва сектантчиликка қарши, бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бузилмас бирлигини мустаҳкамлаш учун курашдаги ролини ҳам очиб бериши керак.

КПСС албан раҳбарларининг догматик хатоларини ва марксизм-ленинизмнинг асосий принципларини тўғридан-тўғри бузишларини, уларнинг миллатчилик интилишлари ва ажратувчиликдан иборат хатти-ҳаракатларини қоралаганлиги Албания меҳнат партияси раҳбарларининг антиленинча ярамас йўлини кескин қоралаган қардош марксчи-ленинчи партиялар томонидан қўллаб-қувватланди.

Пропагандист темани якунлар экан, КПСС ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган ҳолда, барча мамлакатларнинг улуғ коммунистлар армияси билан қардошлик алоқаларини мустаҳкамлашга актив ёрдамлашаётганлигини, тинчлик, демократия ва социализм учун биргаликда кураш олиб бориш учун ўз ҳаракатини жаҳон коммунистик ҳаракатининг бошқа отрядлари куч-ғайрати билан мувофиқлаштираётганлигини кўрсатиши лозим.

* * *

Саккизинчи тема билан КПСС XXII съезди материалларини ўрганиш тугалланади. Ҳозирги вақтда партия маорифи тармоқларининг барча звеноларида ўқув программалари шу ўқув йилида ўтиб бўлиниши юзасидан зарур чоралар кўриш керак.

Тошкентликлар Карачида

КАРАЧИ, 12 май. (ТАСС). Карачи шаҳри муниципалитетининг таклифига биноан Р. Нишонов бошлиқ шаҳар Советининг делегацияси ўн кунлик визит билан Покистонга келди. Кеча делегация аъзолари Покистонга асос солган киши М. А. Жиннанинг қабрига гулчамбар қўйишди. Кейинроқ улар Карачи шаҳри муниципалитетига бориб, бу ерда муниципалитет раиси ва аъзолари билан учрашдилар. Муниципалитет раиси Мирзо Ҳамид Ҳусайн меҳмонларга муниципалитет турли бўлимларининг фаолияти тўғрисида гапириб берди. Мирзо Ҳамид Ҳусайн ва Р. Нишонов қисқача нутқ сўзладилар. Р. Нишонов, жумладан, айтдики, ўзи бошлиқ делегациянинг визити Совет Иттифоқи билан Покистон ўртасидаги ҳамжиҳатликни ривожлантиришга ёрдам беради. У, Тошкент шаҳри тараққиёти тажрибасини Карачи маъмурлари билан баҳам кўриш истагини билдирди. Бу нарса Карачи шаҳрини ривожлантиришга доир баъзи бир проблемаларни ҳал қилишга ёрдам берган бўлур эди.

Р. Нишонов муниципалитетга Ўрта Осиёдаги тарихий ёдгорликлар фотосуратларининг альбомини совға қилди. Делегация аъзолари кечқурун Покистон кинофильмини томоша қилдилар.

КАРАЧИ, 14 май. (ТАСС). Тошкент шаҳар Совети делегациясининг аъзолари Карачи шаҳри билан танишишни давом эттирмоқдалар. 12 майда улар шаҳар комиссари Г. А. Маъданий ҳузурига бордилар. У билан суҳбатда совет делегациясининг бошлиғи Р. Нишонов Совет Иттифоқи билан Покистон халқларининг яқинлашувига ёрдам бермоқ учун Тошкент ва Карачи шаҳарлари ўртасида тез-тез делегациялар айирбошлаб туришни Карачи маъмурларига таклиф қилди.

Меҳмонлар ўша куни Покистон миллий музейини ва тўқимачилик фабрикасини ҳам бориб кўрдилар.

Кеча совет делегациясининг аъзолари Карачининг энг катта бозорига бориб, у ерда дўкон ва магазин эгалари билан суҳбатлашдилар. Меҳмонлар шаҳар муниципалитети совет делегацияси шарафига берган зиёфатда Карачи расмий ва савдо-саноат доираларининг вакиллари билан учрашдилар.

Совет делегацияси кечқурун кинофильм кўригида ҳозир бўлди.

УЛАР ЧИЛИГА БОРИШАДИ

МОСКВА. 14 май. (ТАСС). СССР Футбол Федерациясининг президиуми футбол бўйича 7-жаҳон чемпионатидаги Совет Иттифоқининг терма командасида қатнашувчи 22 спортчининг номларини расмий равишда эълон қилди. Булар қуйидагилардан иборат: дарвозабонлар — Лев Яшин («Динамо», Москва). Владимир Маслаченко («Локомотив», Москва), Сергей Котрикадзе («Динамо», Тбилиси), ҳимоячилар — Эдуард Дубинский (Армия Марказий спорт клуби), Анатолий Масленкин («Спартак», Москва) Альберт Шестернев (Армия Марказий спорт клуби), Гиви Чохели («Динамо», Тбилиси), Леонид Островский («Торпедо», Москва); ярим ҳимоячилар — Валерий Воронин («Торпедо», Москва), Иосиф Сабо («Динамо», Киев), Игорь Нетто («Спартак», Москва), Николай Маношин («Торпедо», Москва); ҳужумчилар — Слава Метревели («Торпедо», Москва), Игорь Численко («Динамо», Москва), Валентин Иванов («Торпедо», Москва), Виктор Серебряников («Динамо», Киев), Виктор Понедельник (Армия спорт клуби, Ростов-Дон), Виктор Каневский («Динамо», Киев), Алексей Мамикин (Армия Марказий спорт клуби), Геннадий Гусаров («Торпедо», Москва), Михаил Месхи («Динамо», Тбилиси) ва Ғалимзян Хусаинов («Спартак», Москва).

Команданинг старший тренери — Гавриил Качалин, тренери — Николай Гуляев. СССР терма командаси 17 майда самолётда Москвадан жўнаб кетади. Чилига боратуриб, йўлда команда Коста-Рикада иккита учрашув ўтказади.

Командамизнинг старший тренери Гавриил Качалин СССР Футбол федерацияси президиумининг мажлисида сўзга чиқиб, менинг фикримча, совет терма командаси жаҳон биринчилигига 1958 йилдагига нисбатан яхшироқ ҳозирлик кўрди, деди. Деярлик ҳамма ўйинчиларнинг жисмоний аҳволи жуда яхши, кайфияти жанговар руҳдадир.

ИЖОДКОРЛАР

Шаҳар магазинлари витринасида турли размердаги бежирим жемпер ва капрон кофталар, кўйлак ва сорочкаларга кўзингиз тушади. Уларнинг ёрлиғига қарасангиз кўпларида «Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикаси» деган ёзувни ўқийсиз. Кўп харидорларни ўзига мафтун этадиган ана шу кийимларнинг биринчи андазаси қаерда бичилишини биласизми?

— Бизда, — дейди фабрика экспериментал цехининг бошлиғи ўртоқ Волинская. — С. Ф. Ганова, М. С. Круглова, Л. Елкина каби тажрибали чеварлар ишлашади. Улар магазинлардаги маҳсулотларнинг энг биринчи нусхасини тайёрлашади. Чеварлар ижоди олдин бадиий советга тақдим этилади. Совет аъзолари ҳар бир моделни синчиклаб текшириб, сўнг талабга жавоб берса ишлабчиқариш цехига тавсия қиладилр.

— Цехимизда иш пухта ташкил этилади. Шу сабабли бизда бракка чиқазилган моделлар деярли учрамайди, — дейди цех бошлиғи. — Ўтган йили 39 хил модел бадиий советдан муваффақиятли ўтди. Ҳозир эса ярим йилга мўлжаллаб тузилган жадвалдаги моделларни бажараётирмиз.

Волинская стол устида тахланиб турган жемперлар ичидан ёқа ва этакларига қора жимжимали гул солинганини танлаб олдида:

— Мана бу тўрт пистон билан тугмаланадиган жемпер хотинлар учун тикилган, — деб тушунтирди. — Шунга ўхшаш яна икки янги мода ҳам яратилган. Уларнинг ранги ҳар хил бўлиб, иккита чўнтаги бор, тугмаси эса ёқасигача қадалади. Болаларга ҳам икки хил модел тайёрлаб қўйдик. Ёзда кийиладиган икки хил капрон кофта модели ишлаб чиқариш цехига топширилди.

Иккинчи столда эркаклар учун свитер, тугмали ва тугмасиз жемперлар, сорочкалар тахланиб турибди. Буларнинг барчаси ишлаб чиқаришга топширилган.

Ж. НОСИРОВ.

Суратда: (чапдан) цех чевари Л. Елкина ва мастер С. Ганова ўртоқлар қизлар учун тикилган янги модадаги кофтани ўлчаб кўрмоқдалар. Ш. Исроилов фотоси.

Тошкент ЯНГИЛИКЛАРИ

РУС ТИЛИНИ ЎРГАНИШГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯГА АТАБ

Миллий мактабларда рус тилини ўрганишга бағишлаб республикамиз пойтахтида ўтказиладиган конференцияга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Шу муносабат билан «Ўзбекистон ССР ўрта ва олий мактаб» нашриёти конференцияга атаб 19 та китоб тайёрламоқда. Бу китоблар орасида дарсликлар ва рус тили бўйича қўлланмалардан ташқари, рус тилини ўқитиш тажрибаларини ёритувчи китоблар ҳам бор.

Масалан, «Ўзбек мактабларида рус тилини ўқитиш методикаси масалалари» номли китобда республикамиздаги моҳир ўқитувчиларнинг кўпйиллик тажрибаси чуқур ёритилган. Профессор А. В. Миртовнинг «Рус тилини ўқитиш методикаси очерклари» китоби ҳам қайта нашр қилинаётир. Мактабгача ёшдаги ва юқори синфда ўқувчи болаларга рус тилини ўргатиш проблемасига бағишлаб ҳам бир қатор китоблар чиқарилади.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИГА

Тошкент электротехника заводининг коллективи Братский ГЭСи қурувчиларининг заказини муддатидан 2 ой олдин бажарди. Завод ишчилари бу катта қурилиш учун мўлжалланган электротехника аппаратларини қисқа муддатда сифатли қилиб тайёрладилар.

Етти йилликнинг янги қурилишлари учун тайёрланадиган аппаратураларни ишлаб чиқариш бу ерда алоҳида назорат қилиб турилади. В. И. Ленин номидаги Нижне-Тагиль металлургия заводи учун мўлжалланган ускуналар ҳам муддатидан илгари тайёрлаб берилди. Украина, Россия Федерацияси, Латвия ва Арманистон машинасозларига электр аппаратуралари графикда кўрсатилганидан анча олдин жўнатилмоқда.

Ишлаб чиқариш кўрсаткичларини ой сайин ошира бориб, завод коллективи йил бошидан бери қардош республикаларга пландан ташқари 150 минг сўмлик маҳсулот жўнатди. Бу билан завод пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича олинган йиллик мажбуриятни икки баравар қилиб бажарди.

ЁШ МУЗИКАЧИЛАР КОНКУРСИ

Глиер номидаги Тошкент музика мактаб-интернати ва Ҳамза номидаги музика билим юртининг акт залларида ўтказилган конкурс тамом бўлди. Бу ўрта музика ўқув юртларининг биринчи республика конкурсидир. Кўрикда тамбур, рубоб, чилдирма ва ғижжак каби музика асбобларида ўзбек ва ғарб композиторларининг асарлари ижро этилди.

Конкурс республикада кўпгина талантли ёш музикачилар етишаётганини кўрсатди. 29 киши биринчи даражали диплом билан тақдирланди. (ЎзТАГ).

Ёнма-ён ўтирган бу қизлар пойтахтнинг Октябрь районидаги 65-мактабда ўқишади. 3-синф ўқувчиси Раъно Бешимова (чапда) 7-синф ўқувчиси Нина Скапенковадан жуда хурсанд. У, Раънога рус тилини пухта ўрганишда ёрдамлашмоқда. Ўз навбатида Раъно ҳам дугонасига ўзбек тилини ўргатмоқда. Суратда: ўқувчилар навбатдаги машқ вақтида.

А. Абалян фотоси.

ИОНИТ СУТ

Ионит сут. Бу икки сўзни эшитганда дастлаб кишига ғалати туйилади. Ионитлар — бу синтетик смола бўлиб, ионларнинг алмашинувига ёрдам беради. Улар металлар ёки кислоталардаги ионларни ютиш хусусиятига эгадир. Кимёвий синтез йўли билан олинган майда оқишоққа ўхшаган бу модданинг озиқ-овқат маҳсулоти — сут билан қандай алоқаси бор?

Бу саволга жавоб беришдан олдин кўкрак сути етишмаслигидан кўпинча оналарнинг қийналишини эсга олайлик. Эмизикли болаларни тарбиялаш учун сигир сутидан фойдаланиш хавфлидир. Чунки унинг бир қатор хусусиятлари кўкрак сутидан кескин фарқ қилади. Сигир сутида кўкрак сутидагига қараганда кальций тузлари анча кўп.

Ана шу сабабларга кўра сигир сути бола ошқозонида она сутига қараганда яхши ҳазм бўлмайди.

Хўш, оналарга қандай ёрдам бериш керак?

Кимёгарлар сигир сутини «тузатиб», унинг таркибини кўкрак сутига яқинлаштиришга қарор қилдилар. Ана шу ерда юқорида биз тилга олган синтетик смолалар — ионитлар керак бўлиб қолди.

Бундан бир неча йил муқаддам Украина ССР Фанлар академиясининг органик химия институтида катионит ёрдамида сигир сутини «тузатиш» технологияси ишлаб чиқилган эди. Бу синтетик смола металл ионларини ютиш хусусиятига эгадир.

Агар совутилган янги сигир сутини катионитдан ўтказилса ундаги кальций тузи тахминан 20 процент йўқолади. Ана шунда бу тузнинг фосфор билан бўлган нисбати анча яхшиланади. Шундан сўнг сутга икки процентга яқин лактозлар ва қисман сутда камчил бўлган B^1 витамини қўшилади. Ана шу йўл билан олинган сут эмизикли болалар учун яхши овқат бўлади.

Ионит сут Украина ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги овқатланиш институтининг лаборатория ва клиникаларида, Киевнинг даволаш муассасаларида синовдан ўтказилди.

Эмизикли болаларни овқатлантириш олдидан бу сутни инсон танаси ҳарорати даражасида, яъни 37° гача иситиш керак. Сутни бир суткадан ортиқ сақламаган яхши.

Киев сут заводида ионит сутлар ишлаб чиқарадиган махсус установка қурилди. Бу сутни тайёрлаш технологияси содда. Болалар учун қимматли озиқ-овқат ҳисобланган ионит сутни Иттифоқимиз шаҳарларидаги ҳар бир сут заводида осонликча ишлаб чиқариш мумкин. (АПН).

Қисқа сатрларда

✦ **Гулистон.** Тошкент тўқимачилик институтининг 23 кишилик бадиий ҳаваскорлар группаси бу ердаги «Мирзачўл» совхози ишчилари ҳузурида бўлиб, катта программада концерт берди.

Р. Қодирқулов.

✦ **Янгиер.** 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг Э. Қолбоев бошлиқ участкасининг коллективи янги-янги турар-жой биноларини муддатидан олдин фойдаланишга топширмоқда. Яқинда «Фарҳод» совхозида 92 кишига мўлжалланган икки қаватли типовой ётоқхона ва 24 квартирали турар-жой биноси қуриб битказилди. **Ҳ. Мирзақобилов.**

✦ **Тошкент.** 9-троллейбус маршрути ўзгартирилиб, революция сквери—Фрунзе майдони, вокзал ва Чиланзор ўртасида қатнайдиган бўлди. **Э. Исломов.**

Далада савдо

Орджоникидзе районидаги «Ленинград» колхозининг Чинобод қишлоғида озиқ-овқат, кийим-кечак ва уй-рўзғор буюмлари билан савдо қилувчи янги магазин очилди. Магазин сотувчиси ўртоқ Л. Йўлдошев пахтакорларга яхши хизмат кўрсатиш мақсадида «кўчма шкаф»лар ташкил қилди. Бунда колхозчилар учун энг зарур бўлган майда-чуйда моллар шкафга солиниб далага жўнатилади. Бу молларни бригада ҳисобчилари ёки бригада бошлиқлари далада ишлаётганларга сотадилар.

Т. РЎЗИМАТОВ, С. МИРЗАЛИЕВ.

САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Яхши ташаббус

Тошкент медицина институтининг студентлари ўз билимларини мустаҳкамлаш билан бир қаторда, турли ҳаваскорлик тўгаракларига актив қатнашиб келмоқдалар.

Студентлар кучи билан ташкил қилинган бадиий ҳаваскорлик тўгарагига даволаш факультетининг II курс студенти Саид Ҳасанов бошчилик қилади. 25 кишидан иборат бўлган бу коллектив яхши ташаббус бошлади. Ёш санъаткорлар меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозда, шунингдек Чиноз, Қуйи Чирчиқ, Сирдарё районларида бўлиб, бир қанча концертлар кўрсатдилар.

А. ИНОҒАМОВ.

Санъаткорлар колхозда

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон давлат филармониясининг бир группа артистлари яқинда Бекобод район колхоз ва совхозларида бўлиб, меҳнаткашларга ўз санъатларини намойиш қилдилар. Дзержинский номли колхозда қўйилган концертда Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Эргаш Шукруллаев, Карим Алиев, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист Кенжа Матназаров, VI жаҳон ёшлар фестивалининг лауреатлари Тўхта Рисметова ва Отажон Ражабовлар, солистлардан Қувондиқ Искандаров билан Назира Хонкелдиевалар ижро этган қўшиқ ва рақслар тамошабинларга манзур бўлди.

Шундай мароқли концерт 1-«Далварзин» совхозида ҳам қўйиб берилди. **Н. ШЕРБЕНОВ.**

ҚУВНОҚ ҚЎШИҚЛАР, ЁҚИМЛИ КУЙЛАР

Яқинда Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг клубида район бадиий ҳаваскорларининг кўриги бўлди. Кўрик ҳаваскорларнинг вокаль ансамбли ижросидаги тожикча «Эй ёра нозанин» куйи билан бошланди. Шундан кейин залда шўх куй ва қўшиқлар янгради.

Шу кунларда ўтказилаётган ашула байрамига район бадиий ҳаваскорлари катта тайёргарлик кўрдилар. 60 та бадиий ҳаваскорлардан ташкил топган бу коллектив репертуарида вокаль, хор, рақс номерлари бор.

Район ҳаваскорлари ашула байрами кунларида ўз талантларини намойиш қилиш учун шундай катта тайёргарлик кўрмоқдалар.

А. СОТВОЛДИЕВ, И. РУСТАМОВ.

АШУЛА БАЙРАМИГА

Шу кунларда гўзал пойтахтимизнинг турли жойларидаги маданият уйларида, завод ва фабрикаларнинг клубларида, олий ўқув юртлари ҳамда мактабларда ашула байрамига тайёргарлик ишлари қизғин тус олди.

Маданий-оқартув техникумининг бадиий ҳаваскорлик коллективи ҳам бу шодлик байрамига жиддий тайёрландилар. Техникумнинг М. Умаров бошлиқ хор коллективи Ш. Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асаридан «Оламда гуллар яшар» қўшиғини (С. Юдаков музикаси), шунингдек қатор таниқли шоир ва композиторлар ҳамкорлигида яратилган «Бахт қўшиғи», «Ленин биз билан», «Теримчилар қўшиғи», «Партия ҳақида ёшлар қўшиғи» каби қўшиқларни ўргандилар. Рус халқ қўшиқлари ҳам репертуардан муносиб ўрин олган.

Ашула байрамига техникумнинг 300 га яқин студенти иштирок этади.

Ғ. АБДУЛЛАЕВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР

САРҚИТ ВА СЕВГИ

Драматург Ҳамид Ғуломнинг «Тошболта ошиқ» пьесаси ҳозирги кунларимиз воқелигидан олиб ёзилган, ҳозирги социал шароитимиз билан ҳамнафас бўлган музикали комедиядир. Унда динни текин даромад манбаига айлантирган айёр, текинхўр шахсларни фош қилиш, уларнинг макр тузоғига илинган кишиларни қайта тарбиялаш масаласи қўйилган. Бу масала инсоний севгининг диний сарқитлар билан тўқнашиши, кураши аспектида сатирик ва юмористик планда ҳал қилинган.

Муқимий номли республика музикали драма ва комедия театрининг ижодий коллективи тамошабинларимизни эскилик сарқитларига қарши курашга даъват этиш ниятида «Тошболта ошиқ» спектаклини яратди.

Спектаклда акс эттирилган диний сарқит ва инсоний севги курашининг мусбат томонида Тошболта ва Рисолат, Теша ва Каромат, Мирза ва Саломат, Полвон ота ва Меливой акалар, манфий томонида эса Муҳаммадсолиҳ ва Суннат, Салим ва Атифалар туради. Мазкур ижобий ва салбий персонажларнинг ҳар бирига хос сифат ва хусусиятлар уларнинг ғоявий жанги жараёнида кўз ўнгимиздан бирма-бир ўтиб боради. Улар қандай иллатлардан холи бўлишимиз, қандай сифатларни эгаллашимиз ва ривожлантиришимиз зарурлигига қисман ишора қилиб, ҳушёрлигимизни бироз оширгандай бўлади. Хусусан, Тошболта — Ўзбекистон ССР халқ артисти Соиб Хўжаев — ҳушёр бўлинг, яна менга ўхшаш соддалик қилиб Муҳаммадсолиҳлар тузоғига тушиб қолманг, дея хитоб қилади.

Асосий сатирик образ Муҳаммадсолиҳ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Рихси Шокиров — жанг майдонида динни қурол қилиб бойлик орттиришга уринувчи мунофиқ, маккор, худбин, текинхўр шахс сифатида намоён бўлади. Бу образга маслакдош персонажлар адабиётимизда кўплаб яратилган, албатта. Ҳозирги шароитда яна шундай персонажларга эҳтиёж борми? Ҳа, эҳтиёж бор. Ўтмишнинг сўнгги нусхаларидан бўлган Муҳаммадсолиҳ каби шахслар ҳали ҳам баъзан учраб туради. Улар ёвуз ниятларини амалга ошириш йўлида баъзи одамларимиз онгидаги диний хурофот ва бидъатлардан фойдаланмоқдалар.

Драматург ва режиссёр Тошболтани диний сарқитлардан тамомила қутила олмаган, содда, қисман лақма ва калтабин шахс сифатида бериш орқали унинг уйида махфий мачит очилиши воқеасини асослашга, шу воқеа фонида Муҳаммадсолиҳнинг қаллоблигини, айёрлигини, диндан текин даромад манбаи сифатида фойдаланувчи паразитлигини фош этишга ҳаракат қиладилар. Унинг бу кирдикорлари кишилардан фитир-рўза, назир-ниёз олиш йўли билан мол-дунё орттиришида ҳамда совчилардан қалин учун кўп пул талаб қилишида кўринади.

Муҳаммадсолиҳ сифатларини ойдинлаштиришда унинг ҳамтовоқлари — Салим, Суннат, Атифа образлари ҳам озми-кўпми роль ўйнаган. Муҳаммадсолиҳнинг қизи эвазига Суннатдан кўплаб пул ундиришида бу ҳол кўзга яққол ташланади.

Бироқ Атифа холанинг шифоланиш учун Муҳаммадсолиҳ ҳузурига келиши ва унга «шифоланганлиги» эвазига пул бериши ҳақиқатдан йироқ. Атифанинг диний ақидалардан қутила олмаган аёллиги бу қилмишини тўла оқлай олмайди. Чунки, биринчидан, Муҳаммадсолиҳ, руҳонийлик-домлачилик билан эмас, аксинча, ўғрилик, юлғичлик, қаллоблик билан ном чиқарган, магазин молларини ўғирлаб қамалиб чиққан шахс сифатида талқин қилинади. Иккинчидан, врачларимизнинг буюк шифокорлик қудрати ҳаммага, шунингдек Атифа хола кабиларга ҳам ойнадай равшан. Ҳозирда ҳатто Атифа хола сингарилар ҳам даволаниш учун руҳоний-домлага эмас, аксинча хасталарга ҳаёт бахш этаётган докторларимизга мурожаат этаяптилар. Ҳамма каби Атифа холалар ҳам даволаниш учун руҳоний домлага келиш босқичидан аллақачонлар ўтиб олган.

Муҳаммадсолиҳ ва унинг маслакдошларининг кирдикорларини фош этишда комедиянинг сатирик руҳи сезилиб туради. Бу персонажлар ўз хатти-ҳаракатлари, қилмишлари билан ўзларига нисбатан тамошабин заҳархандасини авж олдирадилар. Бу заҳарханда заминида эса уларни бениҳоя нафратлаш, кескин қоралаш ғояси ётади.

Комедиянинг юмористик руҳи Тошболта образида равшан кўринади. У, ўз табиати, қилиқ-одатлари, юриш-туриши, кишига муносабати билан тўла маънодаги юмористик образ. Унинг характери логикасидан келиб чиқадиган ҳар бир сўзи, ҳар бир ҳаракати, ҳар бир мимикаси тамошабинда тез-тез қувноқ ва шўх кулги қўзғатиб туради. Кулги воситасида унинг соддалиги, софдиллиги ҳам, ҳаётга, оилага меҳри жўш урган, қайнаб-тошган беғубор қалб эгаси эканлиги ҳам равшан намоён бўлади.

Бироқ, Тошболта образининг ишланишида камчилик бор: у, Рисолатга севгиси поклиги, беғубор қалбли инсонлиги билан ҳурматимизни қозонади. У, шу самимий севгиси туфайли Муҳаммадсолиҳнинг махфий мачит очиши ҳақидаги талабини рад эголмайди. Чунки Муҳаммадсолиҳ ўзининг шу талаби бажарилсагина унга синглиси Рисолатни беражагига ишора қилади. Бу воқеадан хабардор бўлган Рисолат Тошболтага: битта шартим бор, мени десангиз, ҳовлингизда мачит очмайсиз, дейди. Тошболта бу шартни қабул қилади. Лекин шунга қарамай, мачит очади. Унинг бу қилмиши ирода йўналиши мантиқига тўла равишда мувофиқ эмас. Драматург унинг бу қилмишига сабаб бўлган факторларни етарли даражада асослаб бера олмаган. Бу нуқсонни Тошболтанинг динга ишониши билан оқлаб бўлмайди. У, динга ишонгандай кўринсада, диннинг кетидан қувмайди.

Тошболтанинг уйида махфий мачит очилиши воқеасига яна шу сабабларга кўра ишониш қийинки, унинг ўғли Мирза коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси. Маккор ва мунофиқ шахс сифатида талқин қилинган Муҳаммадсолиҳнинг ана шундай илғор замондошимиз образи — Мирза ҳовлисида махфий мачит очиши унинг характери логикасига мувофиқ эмас. Ўта айёр, мўғомбир типнинг бу қилмиши ўз айбини ўзи осонлик билан ошкор қилиб қўювчи лақма, анқов кишиларни эслатади. Ахир, мачит қандай қилиб махфий бўлсин? Мачит Мирзанинг ҳовлисида-ку? Бу мачитда азон айтилиб, номоз ўқиладику! Демак, бу воқеадан ҳамманинг ва аввало, Мирзанинг хабардор бўлиши ҳамда бу воқеага қарши кескин курашиши тайинку! Муҳаммадсолиҳнинг бу иши ўз-ўзини онгли равишда тутиб бериш эмасми?

Пьеса ва постановкада қўйилган асосий масала — сарқит ва севги кураши бирмунча дуруст ҳал қилинган.

Севги — бу, фақат ошиқ-маъшуқлар ишқигина эмас, шунингдек у, элу юрт, дўсту ёронлар меҳру муҳаббатини ҳам англатади. Ана шу кенг маънодаги севги ва унинг заминидаги коммунистик онглилик постановкада ижобий қаҳрамонларни иллатларга қарши курашга чорловчи куч сифатида талқин этилган.

Замондошларимиз образлари — Мирза ва Саломат ҳам, Теша ва Каромат ҳам, Рисолат ва Тошболта ҳам инсоний севгига содиқ кишилар. Лекин улар шу умумий фазилатгагина эга бўлган схемалар эмас. Бу фазилат уларнинг ҳар бирига хос индивидуал хусусиятлари кўзгусида намоён бўлади.

Мана бир характерли мисол: Саломат (артист Гулсара Ёқубова) шоша-пиша тез-тез сўзлаб, севиклиси Мирзага кетма-кет саволлар ёғдиради. Мирза — Суръат Пўлатов — унинг ҳар бир юз сўзли саволига бир сўз билан «ҳа», «хўп» ёки «бўлади» деб жавоб қайтаради. У, ҳозиржавоблик, зудлик билан дарров «ҳа» демайди. Ҳар бир саволдан сўнг узоқ пауза юз беради. Демак Мирза — оғир табиатли, вазмин, камгап йигит. Саломат — шўх, хушчақчақ, сергап, олов қиз. Ошиқ-маъшуқанинг шу индивидуал хусусиятларида алоҳидалик, жонлилик касб этган пок ишқи, юмористик ҳаракатлари, кайфиятлари ва мимикаларида акс этиб, эмоциямизни қўзғайди.

Қувноқ ва ширин кулгимизни уйғотадиган лирик ва психологик ҳолатларни беришда республика халқ артистлари Соиб Хўжаев ва Турсунхон Жаъфарова алоҳида маҳорат кўрсатишган. Теша ва Кароматнинг никоҳ тўйи, меҳмонлар куёв-келинни қутлаб, муборакбод этиб ичкарига зиёфатга кириб кетади. Ташқарида Тошболта ва Рисолат қолади. Шу онда ўғли ва келини — Теша ва Кароматнинг бахти-саодатини кўриб, ҳаддан зиёд қувонган Тошболтанинг кўзларига севинч ёшлари келади. Рисолат унга ширин табассум билан мушфиқона боқиб, аста-секин қадам ташлаб келиб, унинг ёнига ўтиради ва бошидан рўмолини олиб унинг юзидаги кўзёшларини артади. Тошболта ва Рисолатнинг шу ўриндаги руҳий ҳолатлари, лирик кечинмалари, хатти-ҳаракат ва мимикалари бир умрга битмас-туганмас бахт макони бўлган совет замонасидан ғоят мамнунликларини ҳамда ўзаро вафоли, садоқатли, меҳру мурувватли, лутфу карамли эканликларини ёрқин ифодалайди.

Постановкадан кузатилган мақсадга мувофиқ равишда Полвон ота, Меливой ака образлари характери тайёр ҳолда, яъни тўла мукаммаллашган, пўлатдек тобланган ҳолда бошланади. Бу образлар саҳнада ёшларимизга яхши йўл-йўриқлар кўрсатувчи, фойдали маслаҳатлар берувчи, уларни эскилик сарқитларига қарши курашга руҳлантирувчи донишманд, нуроний отахонларимизни намоён этади. Бироқ, янгиликнинг илғор вакиллари бўлган бу образларнинг совчиликда эскича урф-одатларга амал қилиб, Муҳаммадсолиҳ уйига саватда дастурхон тўла патир нон олиб келиши уларнинг илғорлик сифатларига маълум даражада соя солиб турипти.

Спектаклда ёшларимиз характерининг ривожланиши уларда мавжуд хислат ва фазилатларнинг янги хислат, янги фазилатлар билан бойиб бориши тарзида рўй беради. Буни биз Каромат — Ўзбекистон ССР халқ артисти Эътибор Жалилова — образида яққол кўрамиз. Аввалари отаси измида бўлган бу қиз унинг разилликларини кўриши, кечириши оқибатида отасининг ёвузликларига қарши кескин курашишга ва ғолиб чиқишга қодир кучга айланади.

Шундай қилиб, «Тошболта ошиқ» музикали комедияси мараз ва иллатларни аёвсиз фош этиш, қоралаш билан бирга, хислат ва фазилатларни олқишлайди ҳам. Унда совет сатирасининг ёмон сифатларни танқид қилиш руҳи ҳам, яхши сифатларни тасдиқлаш, қутлаш характери ҳам мавжуд.

«Тошболта ошиқ» комедиясига композитор Монас Левиев ёзган музика асарнинг ғоявий мазмунини яхши очишга хизмат қилган, образлар характери, руҳи, кайфияти ва интилишларини равон ифодалай олган.

Драматург ва режиссёр — Ҳамид Ғулом ва Раззоқ Ҳамроев ўзларининг «Тошболта ошиқ» музикали комедиялари билан одамларимиз онгини диний хурофот ва бидъатлардан тозалашдек шарафли ишга маълум ҳисса қўша олдилар. Лекин постановканинг мавжуд камчиликлари уни ғоявий-бадиий жиҳатдан воягa етказиш устидаги ишни давом эттириш зарурлигидан далолат беради.

Б. ҒУЛОМОВ,
филология фанлари кандидати.

Телевизор

16 МАЙ

Ўзбек тилида: 18.30 Ўқувчилар учун **«Дарсликларингиз саҳифаларида»** деган эшиттириш. 18.50 **Телевизион янгиликлар.** 19.05 Ота-оналар учун **«Ҳикматли сўзлар»** деган эшиттириш. 19.45 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун **«Ғўза парвариши илғорлари»** деган эшиттириш.

Рус тилида: 20.00 Маданият университети. **«Кўп миллатли совет адабиёти» — А. Толстой.** 21.00 **Телевизион янгиликлар.** 21.15 **«Она-Ҳиндистон»** бадиий фильмнинг иккинчи серияси.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/V да **Севилия сартароши**, 17/V **Евгений Онегин.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 17/V **Гамлет.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/V **Тошболта ошиқ** (ёзги бинода). 17/V **Олтин қидирувчилар,** (қишки бинода).

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Қораловчи гувоҳ — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (соат 7-40 минутгача).

Туб жойли киши — «ВАТАН», НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10 ва кундуз 2 да).

Ёз кунларидан бирида (кечқурун соат 8-20 минутдан), «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25885. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. — 04995. Нашр. — Г. — 1593.